

پیدایش

۱

دنیای بساتن

اَوَّلِ گَش، خِدا اَسْمونِ و زَمینِ بَساتِه. ^۲ زَمینِ بی شِکِل و خالی وه، تاریکی اَعمایِ سَر دَوِه و خِدایِ رُوح اُوی سَر بَیت وه.

^۳ خِدا بُتِه: «روشنایِ بَوون»، و روشنایِ بَوِه. ^۴ خِدا بَنیِه گِه روشنایِ خِب، و خِدا روشنایِ رِه تاریکی ای جا سیوا ها کِرِدِه. ^۵ خِدا روشنایِ اِسْمِ 'روز' و تاریکی ای اِسْمِ 'شو' بَشْتِه. شو بَوِه، و صَبَحِ بَرسیه، اَوَّلین روز.

^۶ و خِدا بُتِه: «اَوئیشونی مین فَلَکِ دَوون تا اَوئیشونه اَوئیشونی جا سیوا ها کِرِه». ^۷ پَس خِدا فَلَکِ بَساتِه و فَلَکِ بَنی اُو رِه فَلَکِ سَری اُوی جا سیوا ها کِرِدِه. و هینجور بَوِه. ^۸ خِدا فَلَکِ اِسْمِ 'اَسْمون' بَشْتِه. شو بَوِه، و صَبَحِ بَرسیه، دَوُمین روز.

^۹ و خِدا بُتِه: «اَسْمونی بَنی اُو یَتِ سَر جَم بَوون تا خِشکی مَعلوم بَوون». و هینجور بَوِه. ^{۱۰} خِدا خِشکی ای اِسْمِ 'زَمین' و اَوئیشون گِه یَتِ سَر جَم وِنِه ای اِسْمِ 'دَریا' بَشْتِه، و خِدا بَنیِه گِه خِب. ^{۱۱} اَزما خِدا بُتِه: «زَمینِ هَمِه جور واش بیاره، گیاهنی گِه تیم بیارن و داریشون میوه ای گِه شی تَرَا دونه دار هَسَنِه رِه رَمی ای سَر بیارن»، و هینجور بَوِه. ^{۱۲} زَمینِ هَمِه جور واش بیارِدِه، گیاهنی گِه شی تَرَا تیم عَمَل اَرَدِنِه و داریشون میوه ای گِه شی تَرَا دونه دار هَسَنِه رِه اَرَدِنِه. و خِدا بَنیِه گِه خِب. ^{۱۳} شو بَوِه، و صَبَحِ بَرسیه، سَوُمین روز.

^{۱۴} و خِدا بُتِه: «نوریشون فَلَکِ اَسْمونی دِلِه دَوون تا روزِ شُوی جا سیوا

هاکین، تا نیشونه ای ووئن گه فصلها و روزها و سالها ره هم هادین، ^{۱۵} و نوریشون فلک آسمونی دله دوون تا رمی ای سر روشن هاکین.» و هینجور بوه. ^{۱۶} خدا دتا گته نور بساته، گت نور روزی سلطنتی وسه، کچیک نور شویی سلطنتی وسه، و ستاره ایشونه هم بساته. ^{۱۷} خدا ویشونه فلک آسمونی دله بشته تا رمی ای سر روشن هاکین، ^{۱۸} و روز و شویی سر سلطنت هاکین و روشنایی ره تاریکی ای جا سیوا هاکین. و خدا بئیّه گه خب. ^{۱۹} شو بوه، و صبح برسیه، چهارمین روز.

^{۲۰} و خدا بئیّه: «اوئیشون جونورنی جا پر بوون و پرندّه ایشون رمی ای سر آسمونی دله پر بکشن.» ^{۲۱} پس خدا دریایی گته موجودات و دشته جونورنی گه دکت خاردينه و اوی دله زندگی کردنه ره طبق شه ویشونی جنس، و دشته بالدار پرندّه ایشونه طبق شه ویشونی جنس بساته. و خدا بئیّه گه خب. ^{۲۲} خدا ویشونه برگت هادا و بئیّه: «زاد و ولد هاکین و زیاد بووئن و دریائیشونی او ره پر هاکین و پرندّه ایشون هم رمی ای سر زیاد بوون.» ^{۲۳} شو بوه، و صبح برسیه، پنجمین روز.

^{۲۴} و خدا بئیّه: «زمین همه جور جونور طبق شه ویشونی جنس به وجود بیاره، اهلی حیوون و خزندگون و وحشی حیوون طبق شه ویشونی جنس، رمی ای سر» و هینجور بوه. ^{۲۵} پس خدا وحشی حیووننی گه رمی ای سر دونه ره طبق شه ویشونی جنس، اهلی حیوون طبق شه ویشونی جنس، دشته خشکی ای سری خزندگون طبق شه ویشونی جنس بساته. و خدا بئیّه گه خب.

^{۲۶} آزما خدا بئیّه: «بیئن آدم امه شکل و امه ترا بساجیم، بل وی دریایی ماهین و آسمونی پرندّه ایشون و اهلی حیوون و دشته زمین و دشته خزندگونی گه رمی ای سر درنه ره، حکم هاکینه.»

^{۲۷} پس خدا آدم شی شکل بساته،

وره خدایی شکل بساته؛

ویشونه مرد و زن بساته.

^{۲۸} خدا ویشونه برگت هادا، و خدا ویشونه بئیّه: «زاد و ولد هاکین و زیاد بووئن و زمین پر هاکین، و وی سر مسلط بووئن. دریایی ماهین و آسمونی پرندّه ایشون و هر جونوری گه رمی ای سر راه شونیه ره، حکم هاکین.» ^{۲۹} آزما خدا بئیّه: «آسا دشته تیم دار گیاهن گه رمی ای سر درنه و دشته داریشون گه تیم دار میوه دارنه ره شمار هادامه تا شمه خراک ووئه.» ^{۳۰} دشته وحشی حیووننی گه

زَمی ای سَر دَرِنه و دِشْتِه آسْمونِ پَرِنِدِه ایشون و دِشْتِه زَمی ای سَری خَزَنِدِگون
 گه جان دارِنه، و دِشْتِه سَبزِ واشیشونِه بَخاردَنی وِسِه شِمَارِ هَادامِه.» وَ هَیْنَجور
 بَوِه.^۳ وَ خِدا هَر اونچی گه بَسَاتِه رِه بَنیّه، خِیلی خِب وَه. شُو بَوِه، وَ صَبَح
 بَرَسِیّه، شِشْمین روز.

۲

۱ هَیْنَجوری آسْمونِ وَ زَمینی بَسَاتَن وَ هَر چی اونانی دِلِه دَوِه، تُوْم بَوِه.^۲ وَ
 خِدا هَفْتِمین روز، شِی کارارِ تُوْم هَاکِرِدِه، پَس وی هَفْتِمین روز، شِی دِشْتِه کارایی
 جا دَس بَکَشِیّه وَ استراحت هَاکِرِدِه.^۳ وَ خِدا هَفْتِمین روز بَرگَت هادا وَ اونِه
 مِقَدَّس هَاکِرِدِه، چونگه اون روزی دِلِه شِی دِشْتِه کارایی جا گه خِدا بَسَات وَه
 دَس بَکَشِیّه وَ استراحت هَاکِرِدِه.^۴ هَیْنِ آسْمونِ وَ زَمینی تاریخچه وَه مَوْقه ای
 گه بَسَات بَوِنه.

آدَم وَ حَوایی بَسَاتَن

مَوْقه ای گه یَهُوَه خِدا آسْمونِ وَ زَمینی بَسَاتِه^۵ هِیچ دار یا واشی حَلا زَمی ای
 سَر دَنیوه وَ هِیچ گیاهی حَلا به وجود نِیمو وَه، چون یَهُوَه خِدا حَلا وارِش زَمی
 ای سَر نَوَارانی وَه وَ آدَمی دَنیوه تا زَمی رِه دَکارِه،^۶ وَ اُو زَمی ای جا دیرگا اِیمو وَ
 دِشْتِه زَمی رِه سِرُ کِرِدِه.^۷ آزما یَهُوَه خِدا، آدَم زَمی ای خاکی جا شِکَل هادا وَ
 بَسَاتِه، وی وِی ای دِلِه زندگی ای رُوح پی هَاکِرِدِه وَ آدَم موجودی زَیْنِه بَوِه.
 ۸ وَ یَهُوَه خِدا یِتّه باغ شَرَقی ظَرْف، عَدَنی دِلِه بَسَاتِه وَ آدَمی گه بَسَات وَه رِه
 اوچِه بَشْتِه.^۹ وَ یَهُوَه خِدا هَمه جور قَشَنگ وَ خِش خِراکِ دار زَمی ای سَر به
 وجود بیارِدِه. دارِ زندگی باغی مِین دَوِه، وَ هَمینجور دارِ بَشَناسِیْن خِب وَ بَد.
 ۱۰ یِتّه رُوخِنه عَدَنی جا دیرگا اِیمو تا باغ اُو هَادِه وَ از اوچِه به چَهار شاخه
 تَخَسیم وونِسِه.^{۱۱} اَوّلین رُوخِنه ای اِسْم فیشونِه گه دِشْتِه حَویلَه ای مَنطِقَه گه
 اوچِه طِلا دَرِه رِه، دُور زَنّه.^{۱۲} اون مِلکی طِلا خِب، وَ اوچِه خِش بی عَطَر وَ
 عَقِیق سَنگ وجود دارِنه.^{۱۳} دِوُمین رُوخِنه ای اِسْم جیحونِه گه دِشْتِه کُوشی
 مَنطِقَه رِه دُور زَنّه.^{۱۴} سِوُمین رُوخِنه ای اِسْم دِجِلِیّه گه آشوری شَرَقی ظَرْف
 گِذِرِنه، وَ چَهارمین رُوخِنه فُرَات.

۱۵ یَهُوَه خِدا آدَم بَیْتِه وَ وِرِه عَدَنی باغی دِلِه بَشْتِه تا اوچِه کار هَاکِنه وَ اوچِه ای
 کارِ بَرَسِه.^{۱۶} وَ یَهُوَه خِدا آدَم دَسْتور هادا وَ بُتّه: «توو بَتَنی هَین باغی داری هر
 کِدِیم میوه رِه بَخاری،^{۱۷} وَ لی دارِ بَشَناسِیْن خِب وَ بَدی میوه ای جا نَخار، چون

روزی گه اونی جا بَخاری مِطَمَئِن واش میرنی.»^{۱۸} یَهُوَه خِدا بُتِه: «خِب نیه آدَم تنیا دَوون، پس وی وِسِه یِتِه خِب یاوَر ساجِمِه.»^{۱۹} یَهُوَه خِدا دِشْتِه صَحراپی وَحشی حیوونِن و آسِمونی پَرنده ایشونِه گه خاکی جا بَسات وه ره آدَمی وَر بیارِدِه تا بَوینه آدَم چی اِسَمی وِشونی سَر اِلنِه، وَ هر اونچی گه آدَم هر موجود زینّه ای سَر بِشْتِه، هَمون وی اِسَم بَوِه.^{۲۰} آدَم دِشْتِه اهلی حیوونِن و آسِمونی پَرنده ایشون و دِشْتِه صَحراپی وَحشی حیوونِنی سَر اِسَم بِشْتِه؛ وَلی یِتِه خِب یاوَر آدَمی وِسِه بَنگیت نَوِه.^{۲۱} پس یَهُوَه خِدا آدَم یِتِه گِتِه خُوبی دِلِه بَوِرِدِه و هَمون موقه گه آدَم بَفت وه یِتِه وی پَلی شافِه ره بَیتِه و وِیجا ره گوشتی هَمرا پر هاكِردِه.^{۲۲} آزما یَهُوَه خِدا آز هَمون پَلی شافِه ای گه آدَمی جا بَیت وه یِتِه رَن بَساتِه و وِره آدَمی وَر بیارِدِه.^{۲۳} آدَم بُتِه:

«هینِه»

هَسکاپی می هَسکاپی جا،
و گوشتی می گوشتی جا؛
وی اِسَم رَنا ووِئِه،

چون مَرَدی جا بَئیت بَوِه.»

^{۲۴}هینِسِه، مَرَد شی پیر و ماری جا سیوا وونه و شی رَنا ره چَسبِنِه. وَ یِه تَن وونِه.^{۲۵} آدَم و وی رَنا هر دِتا لِخت وِنِه و شَرَم ناشِتِه.

۳

آدَمی گِنا

^۱مار دِشْتِه صَحراپی وَحشی حیوونِنی جا گه یَهُوَه خِدا بَسات وه، زَرَنگَتَر وه. وی رَنا ره بُتِه: «واقعا خِدا بُتِه هین باغی داریشونی هیچ کِدیَم میوه ره نَخارین؟»^۲ رَنا مار بُتِه: «باغی داری میوه ای جا خارمی،^۳ وَلی خِدا بُتِه، ”اون داری گه باغی مین دَرِه اونی میوه ای جا نَخارین و اونِه دَس نَزین، نَکِنِه بَمیرین.“»^۴ وَلی مار رَنا ره بُتِه: «مِطَمَئِن ووئِن، نَمیرنی.^۵ چون خِدا دِنّه روزی گه اونی جا بَخارین، شِمِه چش وا وونه و خِداپی تَرا ووئِنی و خِب و بَد اِشناسِئِنی.»^۶ وَختی رَنا بَئیه اون داری میوه خِش خِراک و قَشَنگ، وَ وی دانایِی ره زیاد کِئِه، پس اون داری میوه ای جا بَیتِه و بَخارِدِه و شی مَرَدی گه وی هَمرا دَوِه ره هادا، وی هَم بَخارِدِه.^۷ آزما هر دِتایی چش وا بَوِه و بَقَهَمِسِنِه گه لِختِه؛ پَس اَنجیری وَرگِ هِیگَش بَبوتِه و شِنِه لِنگ دِرس هاكِردِنِه.

^۸ وَ يَهُوه خِدایِ صِدا رِه بِشْنُسِنِه گه روزی خِنِکی ای دِلِه باغی مین راه شیّه، آدَم و وی زَنّا شِرِه يَهُوه خِدایِ جا باغی داری مین قایم هاكِردِنِه. ^۹ وَلِی يَهُوه خِدا آدَم داد هاكِردِه، بُتِه: «كِجِه دَرِی؟» ^{۱۰} بُتِه: «تِی صِدا رِه باغی دِلِه بِشْنُسِمِه و بِتَرَسِمِه، چونگه لِخْتِمِه، هِنِسِه شِرِه قایم هاكِردِمِه.» ^{۱۱} يَهُوه خِدا بُتِه: «کِی تِرِه بُتِه گه لِخْتِی؟ هَوَن داری میوه ای جا گه تِرِه دَسْتور هادامِه وِیجا نَخاری، بَخاردِی؟» ^{۱۲} آدَم بُتِه: «هَین زَنّا گه توو مِنه هادایِ تا می هَمرا دَوون، وی اون داری میوه ای جا مِنه هادا و مِن بَخاردِمِه.»

^{۱۳} آزما يَهُوه خِدا زَنّا رِه بُتِه: «هَین چی کاری وِه هاكِردِی؟» زَنّا بُتِه: «مار مِنه گول بَزو و مِن بَخاردِمِه.»

^{۱۴} يَهُوه خِدا مارِ بُتِه: «چون هَین کارِ هاكِردِی، دِشْتِه اَهلی حیوونِ و دِشْتِه صَحرايِ وَحْشی حیوونِی جا مَلْعون تَرِی! شی خِیکی سَر کِرِش گِشِنِی و تا عِمر دارنی خاک خارنی. ^{۱۵} توو و زَنّی مِین، وَ تِی نَسَل و زَنّی نَسلی مِین، دِشْمَنی اِلْمِه؛ وی تِی سَر کوبِنه و توو وی لِیْنِگی پِی قَابِ زَنّی.»

^{۱۶} وَ زَنّی بُتِه: «تِی بَزائِی دَرِدِ خِیلی زیاد کِمّه، دَرْدِی هَمرا وَجِه آرنی. اِشتِیاق دارنی شی مَرْدِی ای سَر مَسْلَط بَووئی، وَلِی وی تِرِه دَسْتور دِنِه.»

^{۱۷} وَ آدَم بُتِه: «چون شی زَنّا یِ گِبِ گوش هاكِردِی و آزون داری گه تِرِه دَسْتور هادامِه اونِی جا نَخاری بَخاردِی، تِی خَاطِرِی زَمِین مَلْعون بَوِه؛ دِشْتِه شی عِمرِ زَنج و رَحْمَتِی هَمرا کار کِئِی. ^{۱۸} تِی وَسِه زَمِینی جا لَم و تَلِی سَر گِشِنِه، وَ صَحرايِ گِیاهِنی جا خارنی. ^{۱۹} دِشْتِه شی عِمر شی سالی عَرَقِی هَمرا نون خارنی، تا موقِه ای گه به خاک دِگَرْدِی. چونگه اونِی جا بَسات بَوِه ای، چونگه توو خاکی جا بَسات بَوِه ای و آی هَم بِه خاک گِردِنی.»

^{۲۰} وَلِی آدَم شی زَنّا یِ اِسْمِ «حوا» بِشْتِه، چون وی دِشْتِه زِئِنّه آدَمَنی مارِ يَهُوه خِدا آدَم و وی زَنّا یِ وَسِه يِتّه جِمِه پوسی جا بَساتِه و وَشونِه بَبوشانِیِه.

^{۲۱} وَ يَهُوه خِدا بُتِه: «اَسّا آدَم هِتِی اِمِه تَرّا بَوِه گه خِب و بَدِ اِشْناسِنِه. نَكِنِه شی دَسِ دِراز هاكِنه و زَنْدِگی ای داری میوه رِه بیره و بَخارِه و تا اَبَد زِئِنّه بَمَوْنّه.» ^{۲۲} پَس يَهُوه خِدا آدَم عَدَنی باغی جا دیرگا هاكِردِه تا هَمون زَمِی ای سَر گه اونِی جا بَسات بَوِه وِه کار هاكِنه. ^{۲۳} پَس آدَم دیرگا هاكِردِه، وَ عَدَنی باغی شَرَقِی ظَرْفِ کَرَوِی فِرِشْتِه ایشونِه بِشْتِه، وَ شَمشِیری گه تَشِی تَرّا هَر ظَرْفِ چَرخِسِه، تا زَنْدِگی ای داری راه نِگْهَبونی هادِن.

قائِن و هابيل

آدم شی زَنایِ هَمرا وَرَفَس بَوِه و وی حَامِلِه بَوِه، قَائِن دِنیا بیارِدِه، حَوا بُتِه: «خداوندی کِمکی هَمرا یِتِه آدمی دِنیا بیارِدِمِه.»^۲ وَ یَگَش دِیتر، وی بَرار هابیل دِنیا بیارِدِه. هابیل گَالِش و قَائِن کِشاوَرز وه.^۳ چَند وَخت دِیتر، قَائِن شی زَمی ای مَحصول خِداوندی وِسِه هَدیه بیارِدِه.^۴ وَ هابیل شی گَلِه ای اَوَلین وَرکابی خِبَرین گوشتی جا خِداوندی وِسِه هَدیه بیارِدِه. خِداوند هابیل و وی هَدیه ره قَبول هاكِردِه،^۵ وَلی قَائِن و وی هَدیه ره قَبول نَکِرِدِه. پَس قَائِن خِیلی عَصَبانی بَوِه و بیز هاكِردِه.^۶ آزما خِداوند قَائِن بُتِه: «چِسِه عَصَبانی بَوِه ای و بیز هاكِردی؟»^۷ اگِه اونچی گِه دِرِسِه ره اَنجام هادی قَبول نَوونی؟ وَلی اگِه اونچی گِه دِرِسِه ره اَنجام نَدی، دِن گِه گِناه تی کَمین نِیشِتِه و اِشتیاق دارِنِه تی سَر مِسلَط بَوون، وَلی توو وِنِه اوئی سَر مِسلَط بَووئی.»

قَائِن شی بَرار هابیل بُتِه: «پِرِه زَمی سَر بوریم.» وَختی صَحراپی دِلِه دَوِنِه قَائِن شی بَرار هابیل حَمِلِه هاكِردِه و وِرِه بَکوشِتِه.^۹ آزما خِداوند قَائِن بُتِه: «تی بَرار هابیل کِچِه دَرِه؟» بُتِه: «نَئوَمَّه؛ مَگِه مِین شی بَراری نِگهبونِمِه؟»^{۱۰} خِداوند بُتِه: «چی هاكِردی؟ تی بَراری خون زَمی ای جا می وَر شُول گِشِنِه.^{۱۱} آسا توو زَمینی جا مَلعوئی، هَمین زَمینی گِه شی دِهِن وا هاكِردِه و تی بَراری خون گِه توو بَرِیختی ره بَخارِدِه.^{۱۲} وَختی زَمی ای سَر کار هاکی، دِ زَمی شی مَحصول تِرِه نَدِنِه. وَ توو زَمی ای سَر فِراری و سَرگَرَدون وونی.»^{۱۳} قَائِن خِداوند بُتِه: «می مِجازات گِت تر اَز اونیه گِه بَتَنِم تَحَمِل هاکنیم.»^{۱۴} اَمَرز زَمی ای جا مِینِه دیرگا هاكِردی و تی حِضوری جا قایم وومِه. پَس دِنیایِ دِلِه فِراری و سَرگَرَدون وومِه و هر کی مِینِه بَنگِیرِه، مِینِه کِشِنِه.»^{۱۵} آزما خِداوند وِرِه بُتِه: «نا هَینجور نَوونِه، هر کی قَائِن بَکوشِه، اِنتقامی گِه ویجا بَتِیت وونِه هَفَت بالِینِه ویشَتِر. وَ خِداوند قَائِنی سَر یِتِه نِشونِه بَشتِه تا اگِه گِسی وِرِه بَنگِیرِه، وِرِه نَکوشِه.»^{۱۶} پَس قَائِن خِداوندی حِضوری جا دیرگا بورِدِه و نودی مَنطِقِه ای دِلِه گِه عَدنی شَرِی طَرَف وه مِستَقَر بَوِه.

قَائِن شی زَنایِ هَمرا وَرَفَس بَوِه و وی زَنا حَامِلِه بَوِه و خَنوخ دِنیا بیارِدِه. آزما قَائِن یِتِه شَهر بَساتِه و شی رِیکائی اِسم، خَنوخ اون شَهری سَر بَشتِه.^{۱۸} وَ خَنوخ، عیرادی پیر وه، وَ عیراد مِحوِیائیلی پیر، وَ مِحوِیائیل، مِتوشائیلی پیر، وَ مِتوشائیل، لِمکی پیر وه.^{۱۹} لِمک دِتا زَن بَوِرِدِه، یِتِه ای اِسم عَادِه وه و یِت دِیتری اِسم ظَلَه.^{۲۰} عَادِه، یابال دِنیا بیارِدِه؛ چادر نِشینی و مال داری یابالی جا شِرو

٢١. وی پراری اسم یوبال وه؛ بَرَبْتُ و لَّه وای بَزوئَن یوبالی جا شِرو بَوِه.
 ٢٢. ظِلَّه، توبال قَائِنِ هَم دِنیا بیارده، وی کسی وه گه همه جور مَفَرَق و آهَنی
 وَسیله ره بَسَاتِه. توبال قَائِنِ خاخری اسم، نَعَمَه وه.
 ٢٣. لِمک شی زَناکِنِه بُتِه:

«ای عاده، ای ظِلَّه، می گِبِ گوش هادین،

ای لِمکی زَناکِنِ می گِبِ بِشَنُئِن.

جَوونی گه مِنه بَزو و

رُخمی هاكِردِه ره بَكوشْتِمِه،

٢٤. اگه قَائِنِ وَسِه هَفَت بالینه انتقام بَئِیت وَنِه بَوون،

پس لِمکی وَسِه هَفَتاد و هَفَت بالینه.»

٢٥. وَ آدَم یَگَش دِیَر شی زَنایِ هَمرا وَرَفَس بَوِه و وی یِتِه ریکا دِنیا بیارده، وَ وی
 اسمِ شِیث بِشْتِه و بُتِه: «خِدا هابیلی جا گه قَائِنِ وَرِه بَكوشْتِه، یِت دِیَر نَسَل
 مِنه هادا.» ٢٦. شِیثی وَسِه هَم یِتِه ریکا دِنیا بِیمو، وی اسمِ اِنوش بِشْتِه. هَمون
 دَوَرِه وه گه مَرِدِن خِداوندی کِفر بُئِن شِرو هاكِردِه.

۵

از آدَم تا نوح

١. هَیْنِ آدَمی نَسَلِن. اون روز گه خِدا آدَم خَلق هاكِردِه، وَرِه خِدایِ ترا بَسَاتِه.
 ٢. خِدا وَشَوْنِه مَرَد و زَن خَلق هاكِردِه و وَشَوْنِه بَرکَت هادا، وَ اون روزی گه
 وَشَوْنِه خَلق هاكِردِه، وَشونی اسمِ بَشَر بِشْتِه.

٣. آدَم صد و سی سالِه وه گه یِتِه ریکا شی تَرَا و شی شِکَل بیارده، وَ وی اسمِ
 شِیث بِشْتِه. ٤. وَ آدَم بعد از هَیْنِگه شِیث دِنیا بِیمو، هَشْتَصَد سال دِیَر زندگی
 هاكِردِه و رِیک ریکا و کِیجکِیجای دِیَری هَم بیارده. ٥. آدَم کَلَّا نِهَصَد و سی
 سال زندگی هاكِردِه و بَمَرَدِه.

٦. شِیث صد و پَنج سالِه وه گه اِنوش دِنیا بِیمو. ٧. شِیث بَعْد از هَیْنِگه اِنوش
 دِنیا بِیمو، هَشْتَصَد و هَفَت سال دِیَر زندگی هاكِردِه و رِیک ریکا و کِیجکِیجای
 دِیَری هَم بیارده. ٨. شِیث کَلَن نِهَصَد و دِوَاژِه سال زندگی هاكِردِه و بَمَرَدِه.

٩. اِنوش نَوَد سالِ وه گه قِینان دِنیا بِیمو. ١٠. اِنوش بَعْد از هَیْنِگه قِینان دِنیا
 بِیمو، هَشْتَصَد و پونزِه سال دِیَر زندگی هاكِردِه و رِیک ریکا و کِیجکِیجای دِیَری
 هَم بیارده. ١١. اِنوش کَلَن، نِهَصَد و پَنج سال زندگی هاكِردِه و بَمَرَدِه.

^{۱۲} قینان هفتاد سالِ وه گه مَهَلَلئیل دِنیا بيمو. ^{۱۳} قینان بعد از هينگه مَهَلَلئیل دِنیا بيمو، هشتصد و چهل سال دیر زندگی هاکرده و ریک و کیکجکجای دیرری هم بیارده. ^{۱۴} قینان گُڤن، نهصد و ده سال زندگی هاکرده و بَمِرده. ^{۱۵} و مَهَلَلئیل شَصت و پنج سالِ وه گه یارِد دِنیا بيمو. ^{۱۶} مَهَلَلئیل بعد از هينگه یارِد دِنیا بيمو، هشتصد و سی سال دیر زندگی هاکرده و ریک و کیکجکجای دیرری هم بیارده. ^{۱۷} مَهَلَلئیل گُڤن، هشتصد و نود و پنج سال زندگی هاکرده و بَمِرده.

^{۱۸} یارِد صد و شَصت و دِ سالِ وه گه خَنوخ دِنیا بيمو. ^{۱۹} یارِد بعد از هينگه خَنوخ دِنیا بيمو هشتصد سال دیر زندگی هاکرده و ریک و کیکجکجای دیرری هم بیارده. ^{۲۰} یارِد گُڤن، نهصد و شَصت و دِ سال زندگی هاکرده و بَمِرده. ^{۲۱} خَنوخ شَصت و پنج سالِ وه گه مِتوشالِح دِنیا بيمو. ^{۲۲} خَنوخ بعد از هينگه مِتوشالِح دِنیا بيمو، سیصد سال خِدایی هَمرا راه شیه و ریک و کیکجکجای دیرری هم بیارده. ^{۲۳} خَنوخ گُڤن، سیصد و شَصت و پنج سال زندگی هاکرده. ^{۲۴} خَنوخ خِدایی هَمرا راه شیه و دِ هیچ کس وره نیه، چون خِدا وره شی وَر بَوَرده.

^{۲۵} مِتوشالِح صد و هشتاد و هفت سالِ وه گه لَمِک دِنیا بيمو. ^{۲۶} مِتوشالِح بعد از هينگه لَمِک دِنیا بيمو، هفتصد و هشتاد و دِ سال دیر زندگی هاکرده و ریک و کیکجکجای دیرری هم بیارده. ^{۲۷} مِتوشالِح گُڤن، نهصد و شَصت و نه سال زندگی هاکرده و بَمِرده.

^{۲۸} لَمِک صد و هشتاد و دِ سالِ وه گه وی ریکا دِنیا بيمو و ^{۲۹} وی اسمِ نوح بَشته و بوته: «هَین ریکا اماره زَمی ای سَری سخته کاری جا گه خِداوند لعنت هاکرده، راحت کَینه.» ^{۳۰} لَمِک بعد از هينگه نوح دِنیا بيمو، پونصد و نود و پنج سال دیر زندگی هاکرده و ریک و کیکجکجای دیرری هم بیارده. ^{۳۱} لَمِک گُڤن، هفتصد و هفتاد و هفت سال زندگی هاکرده و بَمِرده. ^{۳۲} نوح پونصد سالِ وه گه سام و حام و یافِث دِنیا بيمونه.

٦

سیل

^۱ وختی گه آدَمَن زَمی ای سَر زیاد بَوَنه و کیکجکجای دِنیا بيمونه، ^۲ خِدایی ریک ریکا بَئینه گه آدَمَنی کیکجکجای قَشَنگِنه، هَر کِدیْمه گه اِنْتخاب کِرْدِنه وَرْدِنه.

۳ آزما خِداوند بُتّه: «می روح هَمیش آدمی ای دِلّه نَموئّه، چونگه وی موجودیه گه میرنه: وی عَمر صد و بیست سال ووئّه.» ۴ اون روزگاری دِلّه و بعد از اون، غول پیگرن رُمی ای دِلّه دَوْنه، موقّه ای گه خِدایی ریک ریکا آدمی کیجکیجایی هَمرا ورفَس بَوْنه، و وِشون اونِی وِسّه وچّه بیاردِنه. وِشون دورّه قَدیمی پهلووِن وِنه گه آدمای مَعروفی بَوْنه.

۵ و خِداوند بَتّیه آدمی ای گِناه رُمی ای سَر زیاد و وِشونی دلی فِکر هَمیش بَدی ای وِسّیه؛ ۶ و خِداوند از هینگه آدم رُمی ای سَر بَساتّه، پَشیمون بَوّه و وی دِل غَم و غِصّه ای جا پَر بَوّه. ۷ پَس خِداوند بُتّه: «آدمی گه خَلق هاكِردِمه ره رُمی ای جا نیست کَمّه، آدم و اهلی حیوون و خَزَندِگون و آسِمونی پَرنده ایشونّه، چونگه وِشونی بَساتنی جا پَشیمون بَوِمه.» ۸ ولی نوح مورد لطف خِداوند قَرار بَتّیه.

۹ هینن نوحی نَسَلِن. نوح صالح مَرَدی وه و شی دورّه ای دِلّه بی عیب وه. نوح خِدایی هَمرا راه شیه. ۱۰ نوح سه تا ریکا داشته: سام و حام و یافث.

۱۱ ولی زَمین خِدایی نَظَر پَر از فِساد و ظَلَم و خونریزی بَوّه وه. ۱۲ و خِدا بَتّیه گه زَمین فاسد بَوّه، چون دِشْتِه آدمِن فِسادِی راه پَش بَیت وِنه. ۱۳ پَس خِدا نوح بُتّه: «نَصْمِیم بَتّیمه دِشْتِه هین آدمِن از بِن بَوِرم، چون زَمین ظَلَم و خونریزی ای جا پَر هاكِردِنه. آسا مَن وِشونّه رُمی ای هَمرا از بِن وَرِمه. ۱۴ پَس شی وِسّه یِتّه گشتی سوری چوبی هَمرا بَساج و چن تا اِتاَق اونِی دِلّه دِرس هاکن و وی دِلّه و دیرگا ره قیرگونی هاکن. ۱۵ اونّه هینجور بَساج: گشتی ای دِرازا صد و پنجاه مَتر و وی گِشادی بیست و پنج مَتر و وی بَلَنی پونزده مَتر ووئّه. ۱۶ گشتی ای وِسّه نیم مَتر پایین تر از سَخَف یِتّه مَنجَر روشنایی وِسّه بَتّیر، گشتی ای کِنار طَرَف دَر بَتّیر و اونِی دِلّه ره سه طَبَقّه بَساج. ۱۷ چون آسا مَن رُمی ای سَر سیل رَسامّه تا هر موجود زینّه ای گه آسِمونی بِن نَفَس گِشینه ره از بِن بَوِرم. هر چی رُمی ای سَر دَرّه، میرنه. ۱۸ ولی شی عَهْدِ تِی هَمرا وَمّه گه توو و تِی ریک ریکا و تِی رَنا و تِی عَرُوسِن تِی هَمرا گشتی ای دِلّه اِنِنه. ۱۹ دِشْتِه جُونُورنی جا، هر موجودی گه زینّه، هر کِدیمی جا یِتّه جِفَت گشتی ای دِلّه بَوِر تا اونِنه شی هَمرا زینّه داری. تَر و ما ووئن. ۲۰ پَرنده ایشونی جا طَبَقِ شِه وِشونی جِنس، حیووننی جا طَبَقِ شِه وِشونی جِنس، و دِشْتِه رُمی ای خَزَنده ایشونی جا طَبَقِ شِه وِشونی جِنس، هر کِدیمی جا یِتّه جِفَت تِی وَر اِنِنه تا اونِنه زینّه داری. ۲۱ هَمینجور هم همه جور خِراک شی وِسّه و اونِی وِسّه بَتّیر و اَمبار هاکن.» ۲۲ پَس نوح هینجور

هاکړده؛ وی هر چی که خدا وړه دستور هادا وړه، انجام هادا.

۷

آزما خداوند نوح بټه: «توو و تی خنواده گشتی ای دله بورین، چون هین نسل دله فقط تره صالح بنییمه. ^۲ دشته خلل اهلای حیووننی جا، هفت جفت، نر و ما، و حرام اهلای حیووننی جا، یته جفت، نر و ما، شی همرا بئیر. ^۳ و هم آسمونی پرنده ایشونی جا هفت جفت، نر و ما بئیر، تا اوننی نسل دشته زمی ای سر زینه داری. ^۴ چون بعد از هفت روز، من چهل روز و چهل شو زمی ای سر واریش و ارامه و هر موجودی که بسایمه ره زمی ای جا نیست کمه.» ^۵ و نوح هر چی که خداوند وړه دستور هادا وړه، انجام هادا.

^۶ نوح ششصد سال داشته که زمی ره سیل بټه؛ ^۷ نوح شی ریک ریکا و زنا و عروسی همرا گشتی ای دله بوردنه تا سیلی جا در امان دوون. ^۸ خلل اهلای حیوون و حرام اهلای حیوون، پرنده ایشون و دشته زمی ای سری خزندگون، ^۹ جفت جفت، نر و ما، همونجور که خدا نوح دستور هادا وړه، نوحی ور گشتی ای دله بیمونه. ^{۱۰} بعد از هفت روز، زمی ره سیل بټه.

^{۱۱} وختی نوح ششصد سال داشته، دومین ماهی هفدهمین روز، آره، همون روز، دشته گته چشمه ایشون زمی ای بټی جا قوران هاکړده و آسمونی منجریشون و ابوه. ^{۱۲} و چهل روز و چهل شو زمی ای سر واریش ببارسه. ^{۱۳} همون روز، نوح و وی ریک ریکا سام و حام و یافث و نوحی زنا و وی سه تا عروسی گشتی ای دله بوردنه، ^{۱۴} و دشته وحشی حیوون، طبق شه و شونی جنس، و دشته اهلای حیوون، طبق شه و شونی جنس، و دشته کړکیشون و دشته بالدارن هم و شونی همرا گشتی ای دله بوردنه. ^{۱۵} پس هر موجود زینه ای که نفس گشیه، جفت جفت، نوحی ور گشتی ای دله بیمونه. ^{۱۶} و اونانیکه دله بوردنه، همونجور که خدا نوح دستور هادا وړه، هر موجود زینه ای جا نر و ما اوچه دونه. آزما خداوند گشتی ای در وینه دوسه.

^{۱۷} چهل روز زمی ای سر سیل ایمو و او زیاد بوه و جوریکه گشتی زمی ای جا بلن بوه. ^{۱۸} کم کم او آتی لو بیمو که گشتی اوی سر راه دکتیه. ^{۱۹} او زمی ای سر ویشتر و ویشتر و ونسه تا هینکه دشته بلن کوهیشون که آسمونی بن دونه، او ویشتر و ویشتر. ^{۲۰} او هفت متر کوهیشونی جا لو تر بورده و ویشتر و ویشتر.

^{۲۱} هر موجود زینّه ای گه زَمی ای سَر دِکِت خارِده، از پَرِنده ایشون بَئیر تا اَهلی حیوونِ و وَحشی حیوونِ و دِشْتِه زَمی ای سَری کِچیکِ جونوَرِن و دِشْتِه آدَمِن، از بِن بوردِنه. ^{۲۲} هر موجود زینّه ای گه خِشکی ای دِلِه دَوِه و نَفَس گَشیه، بَمَرْدِه. ^{۲۳} خِداوَنده هر موجودی گه زَمی ای سَر دَوِه رِه نیست ها کِرْدِه، از آدَمِن بَئیر تا اَهلی حیوونِ و خَرَنْدِگون و آسِمونی پَرِنده ایشونِه. وِشون زَمی ای جا نیست بَوْنِه؛ فقط نوح و اوانانِگه وی هَمرا گشتی ای دِلِه دَوِنِه بَمونِسِنِه. ^{۲۴} او صَد و پَنجاه روز زَمی رِه سَرهائیت وه.

۸

^۱ وَلی خِدا نوح و دِشْتِه وَحشی حیوونِ و اَهلی حیوونِی گه وی هَمرا گشتی ای دِلِه دَوِنِه رِه شی یاد بیارِده، وَ خِدا زَمی ای سَر وَا بَرسانیه و او هِنیشْتِه. ^۲ زَمی ای بَنی او، وَ آسِمونی مَنجَرِیشون دَوَس بَوِه؛ وَ آسِمونی وارش هِرِسا. ^۳ وَ او یَواش یَواش زَمی ای جا دَگِرِسِه. بَعد از صَد و پَنجاه روز، او گم بَوِه وه. ^۴ هَفْتَمین ماهی هِفْدَهَمین روزی دِلِه، گشتی آراراتی کوهی سَر هِنیشْتِه. ^۵ تا دَهَمین ماه، او هَمینجور گم وونِسِه تا هینگه دَهَمین ماهی اوّلین روز، کوهیشونی تِک مَعلوم بَوِه.

^۱ بَعد از چهل روز، نوح مَنجری گه گشتی ای وِسِه بَسات وه رِه، وَا ها کِرْدِه. ^۷ یِتِه گَلاچ پَر هادا. گَلاچ این ظَرَف و اون ظَرَف پَر گَشیه تا هینگه زَمی خِشک بَوِه. ^۸ آزما یِتِه کِتر پَر هادا تا بَوینه او زَمی ای سَر گم بَوِه یا نا. ^۹ وَلی کِتر هِیچ جا رِه نَنگِیْتِه تا هِنیشِه، وَ گشتی ای دِلِه نوحی وَر دَگِرِسِه، چون دِشْتِه زَمی ای سَر او بَیت وه. پس وی شی دَسِ دِراز ها کِرْدِه و کِتر بَیْتِه و شی وَر گشتی ای دِلِه دَگِرْدانیه. ^{۱۰} نوح هَفْت روز دِیَر هِرِسا و یِکش دِیَر هَمون کِتر پَر هادا. ^{۱۱} غِرُوب دَم، کِتر وی وَر دَگِرِسِه و هِن گَش یِتِه زیتون و لَگ وی دِئیک دَوِه. پَس نوح بَقَهَمِسِه زَمی ای سَری او گم بَوِه. ^{۱۲} وی هَفْت روز دِیَر هَم هِرِسا و هَمون کِتر پَر هادا و کِتر دِ وی وَر نَگِرِسِه.

^{۱۳} وَختی نوح شِشَصَد و یک سال داشتِه، اوّلین ماهی اوّلین روز، زَمی ای سَری او خِشک بَوِه. آزما نوح گشتی ای سَرپوش بَیْتِه و بَنیه گه دِ زَمی خِشک بَوِه. ^{۱۴} دَوّمین ماهی بیست و هَفْتَمین روز، زَمی خِشک بَوِه وه. ^{۱۵} آزما خِدا نوح بُتِه: ^{۱۶} «توو و تی زَنا و تی ریک ریکا و تی عَروسن گشتی ای جا دیرگا بیئن. ^{۱۷} دِشْتِه جونوَرنی گه تی هَمرا دَرِنه، هر موجود زینّه از پَرِنده ایشون و اَهلی حیوونِ و

دِشْتِه خَزَنِدِگونی گه زمی ای سَر دَرِنه، شی هَمرا دیرگا بیار تا زمی ای سَر پَخش
 بَوون و دِنیایی دِلِه زاد و وِلد هاکِنن.^{۱۸} پَس نوح شی ریک ریکا و شی زنا و شی
 عَروسی هَمرا دیرگا بيمو.^{۱۹} وَ دِشْتِه وَحشی حیوونِن، دِشْتِه خَزَنِدِگون، دِشْتِه
 پَرِنده ایشون و هر چی گه زمی ای سَر دِکت خارِدِه، طَبَقِ شِه وَشونی خِنوادِه،
 کشتی ای جا دیرگا بيمونه.

خِدايي عَهْد نوحی هَمرا

آزما نوح خِداوندی وِسِه یِتِه قِروونگا بَساتِه و هر خَلالِ آهلی حیوونِی جا
 و هر خَلالِ پَرِنده ایشونی جا چَنْتاره بَیتِه و تَمام سوزِ قِروونی، قِروونگا هِی سَر
 بَشتِه.^{۲۱} وَختی یِتِه خِش عَطَرِ بی خِداوندی مَشام بَرسِیه، خِداوند شی دِلی دِلِه
 بُتِه: «دِ هیچ وَخت زمی رِه آدمی خا طِری لَعَنَت نِکَمه، هر چَن آدمی ای دِلی نِیت
 از وَچه وونی بَد. وَ دِ هیچ وَخت دِشْتِه جَوَنورِن از بِن نَوِرِمه، هَمونجور گه
 ها کِرِدمه.

^{۲۲} «تا وَختی دِنیا دَرِه،

دَکاشْتَن و بَتاشِین،

سَرما و گرما،

تاوِسِن و زَمِسِن،

وَ روز و شُو

هم از بِن نَشونِه.»

۹

آزما خِدا نوح و وی ریک ریکا رِه بَرگت هادا و وَشونِه بُتِه: «زاد و وِلد ها کِنین
 و زیاد بَووئین و زمی رِه پَر ها کِنین.^۲ شِمِه ترَس و هِیبتِ دِشْتِه زمی ای وَحشی
 حیوونِن و دِشْتِه آسِمونی پَرِنده ایشون و هر اونچی گه زمی ای سَر خَزَنه و دِشْتِه
 دَریایی ماهِینی سَر دَوون. وَشونی اِختیارِ شِمَارِ دِمِه.^۳ هَر موجودی گه زندگی
 دارِنه، شِمِه خِراکِ. هَمونجور گه سَبزِ گیاهِن شِمَارِ هادامِه، آسا هَمه چیره
 شِمَارِ دِمِه.^۴ وِلی گوشتِ وی خونی هَمرا گه وِرِه زندگی دِنِه، نَخارین.^۵ حَقِیقَتَن
 شِمِه خونی تاوانِ گه اونی دِلِه زندگی دَرِه رِه، گِیرِمه: هَر جَوَنوری جا اونِه پَس
 گِیرِمه. آدمی ای جانی تاوانِ شِه وی هَمنوعی دَسی جا گِیرِمه.

^۱ «هر کی آدمی خونِ بَرِیزه،

وی خون هم آدمی دَسی جا بَیشنی وونِه؛

چون خدا آدم شه شی شکل بسایه.

^۷ شما زاد و ولد هاکنین و زیاد بووئین؛ رمی ای سر پخش بووئین و اونه پر هاکنین.

^۸ آزما خدا، نوح و وی ریک ریکا ره، بته: ^۹ «آسا من شی عهد شیمه همرا و بعد از شما شیمه وچیله ای همرا وّمه، ^{۱۰} و هر جونوری گه شیمه همرا دوون، از پرنده ایشون بئیر تا اهلی حیوون و دشته رمی ای جونورن، یعنی دشته اونانی همرا گه گشتی ای جا دیرگا بیمونه، هین دشته رمی ای جونورنی وِسِه هسه. ^{۱۱} من شی عهد شیمه همرا وّمه گه د هیچ وخت دشته موجودات، سیلی جا از بین نشوئه، و د هیچ وخت سیل دنیووه گه زمین از بین بوره.» ^{۱۲} و خدا بته: «هین عهدی نشونئه گه من شی مین و شما و هر جونوری گه شیمه همرا دره و دشته نسلهای بعدی ای وِسِه وّمه. ^{۱۳} من شی رنگین گمون ابری دله بستمه، و اون عهدی نشونئه گه من رمی ای همرا دوسمه. ^{۱۴} هر وخت ابریشون رمی ای سر پهن هاکیم، رنگین گمون ابریشونی دله دیار بوون، ^{۱۵} اون وخت من شی عهد شیمه همرا و هر موجود زینّه ای همرا شی یاد آرمه. و اوبشون د هیچ وخت سیل نکنه تا دشته موجودات از بین بوره. ^{۱۶} هر وخت رنگین گمون ابریشونی دله دیار بوون، اونه ویمّه و اون عهد ابدی گه خدای مین و هر موجود زینّه ای گه رمی ای سر دره ره شی یاد آرمه.» ^{۱۷} پس خدا نوح بته: «هین عهدی نشونئه گه شی مین و دشته موجودات زینّه ای گه رمی ای سر درنه ای همرا، دوسمه.»

نوحی ریک ریکا

^{۱۸} نوحی ریک ریکا گه گشتی ای جا دیرگا بیمونه، سام و حام و یافث و نه. حام گنعانی پیر وه. ^{۱۹} هین نوحی سه تا ریکا و نه و دشته دنیایی مردن و شونی جا به وجود بیمونه.

^{۲۰} نوح رمی ای دکاشتن بشرو هاکرده و یته انگور باغ درس هاکرده. ^{۲۱} وی انگور باغی شرابی جا بخارده و مس بوه و شره ش خیمه ای دله لخت هاکرده. ^{۲۲} حام، گنعانی پیر، ش پیری لختی ره بئیّه و ش دتا برار ره خور هادا. ^{۲۳} سام و یافث هین خوری بشنوسینی جا، قوایی ره شی دوش دیم بدانّه و عقب عقب ش پیری سو بوردنه، تا ش پیری لختی ره نوین. آزما ش پیر اون قوایی همرا بپوشانینه. ^{۲۴} وختی نوح ش مسی ای جا به هوش بیمو و بفهمسه که کچیک ریکا وی همرا چی هاکرد، ^{۲۵} بوته:

«گنغان یفرین ووئه!»

ش برارن غلام بندگون ووئه.»
۲۶ و هم بوته:

«یهوه متوارک ووئه، سامی خدا!

گنغان وی غلام ووئه.

۲۷ خدا یافث برگت هاده

وی سامی خیمه ای دله مستقر بوون،

و گنغان وی غلام ووئه.»

۲۸ نوح بعد از کلاک سیصد و پنجاه سال زیندگی هاگرد. ۲۹ روزای زیندگی نوح
گن نهصد و پنجاه سال وه؛ که بمرده.

۱۱

بابلی برج

۱ اون روزگار، دشته دنیایي مردن یجور گب زوونه، و وشونی زوون یئا وه. ۲ و چون مردن مشرقی جا کوچ کردنه، شنعاری منطقہ ای دله یته حمن بنگیتنه و اوچه مستقر بونه. ۳ وشون همدیر بیتنه: «بیئین آجر بساجیم و اونیه خب بپچیم.» وشون سنگی جا آجر و ملاتی جا قیر بکار وردنه. ۴ آزما بیتنه: «بیئین یته شهر شی و سه بساجیم و یته برج بساجیم گه وی تک تا آسمون برسه، و یته اسم شی و سه بنگیریم، نکنه رمی ای سر پخش و پلا بووئیم.» ۵ ولی خداوند جر بیمو تا شهر و برجی گه آدمین ساتنه ره، بوینه. ۶ خداوند بیتنه: «آسا وشونی قوم یک دس بوه و همه یته زوونی همرا گب زننه و تازہ هین شرو وشونی کار؛ د هیچ کاری دنیه گه اونن نئتن انجام ندن. ۷ آسا بیئین جر بوریم و وشونی زوونی گب عوض هاکنیم تا همدیری گب نفهمن.» ۸ پس خداوند وشونه اوچه ای جا بیتنه و دشته رمی ای سر پخش و پلا هاگرد و د شهری بساتن ول هاگردنه. ۹ هینسه اوچه ای اسم بابل بشتنه، چون اوچه خداوند دشته دنیایي مردنی زوونی گب عوض هاگرد. از اوچه، خداوند وشونه دشته رمی ای سر پخش و پلا هاگرد.

سامی نسل

۱۰. ھین سامی نسل بنچینہ ھسہ: وَختی سام صد سالِ وہ، دِ سال بَعْد از کلاک، وی ریکا آرفکشاد دِنیا بيمو؛ ۱۱ و سام بَعْد از آرفکشادی دِنیا بيموئن، پونصد سال دیر زیندگی ھاگردہ وصاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ. ۱۲ آرفکشاد سی و پنج سالِ وہ کہ شَلَخ دِنیا بيمو؛ ۱۳ و آرفکشاد بَعْد از شَلخی زاد روز، چهارصد و سہ سال زیندگی ھاگردہ و صاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ.

۱۴ شَلَخ سی سالِ وہ کہ وی ریکا عیردِنیا بيمو؛ ۱۵ و شَلَخ بَعْد از عیری دِنیا بيموئن، چهارصد و سہ سال زیندگی ھاگردہ و صاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ.

۱۶ عیر سی و چهار سالِ وہ کہ وی ریکا فِلج دِنیا بيمو، ۱۷ و عیر بَعْد از فِلجی دِنیا بيموئن، چهارصد و سی سال زیندگی ھاگردہ و صاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ.

۱۸ فِلج سی سالِ وہ کہ وی ریکا رعو دِنیا بيمو؛ ۱۹ و فِلج بَعْد از رعوپی دِنیا بيموئن، دويست و نہ سال زیندگی ھاگردہ و صاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ.

۲۰ رعو سی و دِ سالِ وہ کہ وی ریکا سِروج دِنیا بيمو؛ ۲۱ و رعو بَعْد از سِروجی دِنیا بيموئن، دويست و هفت سال زیندگی ھاگردہ وصاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ.

۲۲ سِروج سی سالِ وہ کہ وی ریکا ناحور دِنیا بيمو؛ ۲۳ و سِروج بَعْد از ناحوری دِنیا بيموئن، دويست سال زیندگی ھاگردہ و صاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ.

۲۴ ناحور بیس و نہ سالِ وہ کہ وی ریکا تَارَح دِنیا بيمو؛ ۲۵ و ناحور بَعْد از تَارَحي دِنیا بيموئن، صد و نوزده سال زیندگی ھاگردہ و صاحبِ ریک ریکا و کيجکيجا ديتری بَوہ.

۲۶ تَارَح هفتاد سالِ وہ کہ أبرام و ناحور و هاران دِنیا بيمونه.

تَارَحي نسل

۲۷ ھین تَارَحي نسلین: تَارَح، أبرام و ناحور و هارانی پیرِ وہ، وَ هاران، لوطی پیرِ وہ. ۲۸ هاران شی پیرِ تَارَحي وَر، شی زادگاه اورِ گلدانیانی دِلہ، بَمرده. ۲۹ أبرام و

ناحور زَن بَوْرِدِنِه. اَبرامی زَنایِ اِسْم سارای و ناحوری زَنایِ اِسْم مِلْگه وه، مِلْگه هارانی کیجا وه، مِلْگه و یِسْگه هارانی وَچیلِه وَنِه. ^{۳۰} وَلِی سارای نازا وه و وَچِه ناشِتِه.

^{۳۱} تَارَح شی ریکا اَبرام و شی نَوِه لوط، هارانی ریکا رِه بَیتِه، وَشونی هَمرا شی عَروس سارای، گِه شی ریکا اَبرامی زَنّا وه رِه بَیتِه و وَشون با هم اورِ گلدانیانی جا دیرگا بَیمونِه تا گنعانی مَنطِقَه ای دِلِه بورِن، وَلِی وَخْتی حَرانی دِلِه بَرَسینِه، هَموَجِه بَمونِسینِه. ^{۳۲} تَارَح دویست و پَنج سالِه وه گِه حَرانی دِلِه بَمردِه.

۱۲

خِداوند اَبرامی هَمرا گَب زَنِه

^۱ خِداوند اَبرام بُت وه: «شی دیار و شی فامیلن و شی پیری خِنِه رِه تَرک هاکِن و اون مَنطِقَه ای گِه تِرِه هَم دِمِه بور. ^۲ تِیجا یِتِه گِتِه قوم ساجِمِه و تِرِه بَرگت دِمِه؛ تی اِسْم گت کِمّه و توو شِه مایه بَرگت وونی. ^۳ اونانیکه تِرِه بَرگت دِنِنِه رِه بَرگت دِمِه، کسی گِه تِرِه لَعَنَت هاکِنِه رِه، لَعَنَت کِمّه؛ وَ دِشِتِه زَمی ای مَرِدن از طریقِ توو بَرگت گیرِنِه.»

^۴ پَس اَبرام، هَمونجور گِه خِداوند وِرِه بُت وه، راه دَکِتِه؛ وَ لوط هَم وی هَمرا بورِدِه. اَبرام هَفْتاد و پَنج سالِه وه گِه حَرانی جا دیرگا بَیمو. ^۵ اَبرام شی زَنّا سارای، شی پَرارزا لوط، وَ دِشِتِه شی دارایی و نوگَرنی گِه حَرانی دِلِه بَدَس بیارد وه رِه بَیتِه و گنعانی مَنطِقَه ای سَمَت راه دَکِتِه، وَخْتی وَشون گنعانی مَنطِقَه ای دِلِه بَیمونِه. ^۶ اَبرام اون مَنطِقَه ای دِلِه تا مَحَلِ بَلوطِ موره، شَکیمی دِلِه، پَش بورِدِه. اون موقّه، گنعانین اون مَنطِقَه ای دِلِه دَوِنِه. ^۷ آزما خِداوند اَبرام ظاهِر بَوِه و بُتِه: «هَین مِلْک تی نَسَلِ دِمِه.» پَس اَبرام اوچِه خِداوندی وِسِه گِه وِسِه ظاهِر بَوِه وه، قِروونگاه بَساتِه. ^۸ آزما اوچِه ذری کوچ هاکِرِدِه و کوهی مَنطِقَه ای دِلِه، گِه غَرِب ظَرْف به بیتِ ثیل و شَرِقِ ظَرْف به عای خَتَم وونِسِه بورِدِه. اَبرام اون مَحَلِ دِلِه کیمِه بَزو و خِداوندی وِسِه قِروونگاه بَساتِه و وِرِه پَرَسَش هاکِرِدِه. ^۹ آزما اَبرام از مَحَلِ به مَحَلِ دِیَر کوچ هاکِرِدِه و نِگِی ظَرْف بورِدِه.

اَبرام و سارای مِصری دِلِه

^{۱۰} اون مَنطِقَه ای دِلِه قَحطی بَوِه، وَ اَبرام مِصری سَمَت راه دَکِتِه تا مَدَّتِی رِه اوچِه سَر هاکِنِه، چُونگِه اوچِه خِیلی قَحطی وه. ^{۱۱} وَخْتی مِصری نَزیکِی بَرَسینِه،

آبرام شی زنا سارای بُتّه: «دِمّه گه توو قَشَنگِ زَنای. ۱۲ مصرین وَختی تِرّه بَوین، گِننه: "هین وی زَنائّه." آزما مِنْه کِشِننه وَلی تِرّه زِیّه دارنه. ۱۳ پَس بُو می خاخری تا تی خاطری ای وِسّه می هَمرا خِب رِفَتار هاكِن و می جان در آمان دَوون.» ۱۴ وَختی آبرام مصری دِلّه بيمو، مصرین بَتِینه گه اون زنا خِیلی قَشَنگه. ۱۵ وَختی فِرعوَنی آمِرن سارای بَتِینه، وی قَشَنگی ای جا فِرعوَنی وَر تَعْرِیف هاكِرِدنه. پَس اون زَناره فِرعوَنی خِنه بَوِرِدنه. ۱۶ فِرعون سارایِ خاطری آبرام خِبی هاكِرِدّه و آبرام، گَلّه و زِمّه، نَر و مائِه خَر، وَ نوگِرِن و گَنیزِن و شَتِرِنی صاحب بَوّه.

۱۷ وَلی خِداوَنده، سارایِ خاطری گه آبرامی زنا وه، فِرعون و وی اهل خِنه ای سَر بَدجور بَلایا بیاردّه. ۱۸ پَس فِرعون آبرام شی گَفا بَخونِسّه و بُتّه: «هین چی کاری وه می هَمرا هاكِرِدی؟ چه مِنْه نُتی هین تی زَنائّه؟ ۱۹ چه بُتی: "می خاخِر،" گه وِرّه شی زنا هاكِرِدمّه؟ هین هَم تی زنا. آسا وِرّه بَتِیر و بورا!» ۲۰ اون وَخت فِرعون شی مامورِنه دَسْتور هادا تا آبرام و وی زنا ره، نوگِرِن و گَنیزِن و هر اونچی گه داشتِنه ای هَمرا راهی هاكِنه.

19

خِدا لوطِ نِجات دِنه

۱ پِنماز، اون دِتا فِرشتّه بَه سُدوم بَرَسینه، وَ لوط شَهْری دَروازه ای وَر نِشت وه. وَختی لوط وَشونه بَتِیه وَشونی پِیشواز بَوِرِدّه و وَشونه تَعظِیم هاكِرِدّه ۲ وَ بُتّه: «می سَر وِرِن، خواهش كِمّه شی بَنده ای خِنه بیئِن و شی لینگِ بَشورِن و شُورِه سَر هاكِنِن. آزما صَبح پَرَسِن و شی راهی پِی بورِن.» وَشون بُتِنه: «نا، آما شُورِه شَهْری مِیدونی دِلّه سَر كِئِی.» ۳ وَلی لوط آئِی اِصرار هاكِرِدّه تا هَبِنگه وَشون راضی بَوِنه و وی خِنه بَوِرِدنه. وی وَشونی وِسّه مِهمونی بَتِیتّه و قَطِیر نون بَپِتّه و وَشون بَخارِدنه. ۴ وَلی پَش آز اونگه بَفَسَن، سُدومی شَهْری مَرْداكَِن، پِیر و جَوون، دِشْتِه مَرْدِن خِنه ره دُور هاكِرِدنه. ۵ وَشون لوط داد هاكِرِدنه، بُتِنه: «اون مَرْداكَِن گه آمَشو تی وَر بيمونه، كِچّه دَرِنه؟ وَشونه آمه وَر بیار تا وَشونی هَمرا وَر فِس بَووئِم.» ۶ لوط وَشونی وَر خِنه ای جا دیرگا بَوِرِدّه و دَرِ شی دِمال دَوِسّه، ۷ وَ بُتّه: «می بَرارِن، خواهش كِمّه هین بَد كار نَكِنِن. ۸ بَوینِن، مَن دِتا كِیجا دارِمّه گه هِیچ مَرْدی ای هَمرا دَنیونِه. بِل وَشونه دیرگا شِمّه وَر بیارِم و هر کاری گه شِمّه دِل خایِنه وَشونی هَمرا هاكِنِن. وَلی هین مَرْداكَِنی هَمرا کاری

نارین، چون می سَخفی پِن پناه بَیْتِه.»^۹ وَلی وشون بُتِه: «پئی بور.» وَ بُتِه: «آما اِجازه هادامی هَین غَریبه اِمه شَهری دِلِه بَموئَه، آسا اَماره هَم اَمَر وَ نَهی کِنَه. آسا تی هَمرا بَدتر از اون کاری گه خایِسمی وشونی هَمرا هاکِنیم، کِمی.» اونوخت لوط حَمَلِه هاکِرْدِه وَ نَزیک بورْدِه تا دَر بِشکانن. ^{۱۰} وَلی اون مَرْدا کِن شِی دَسِ دِراز هاکِرْدِه وَ لوط شِی وَر خِنِه ای دِلِه بَکِشینِه وَ دَر دُوسِنِه. ^{۱۱} آزما اونانیکه خِنِه ای دَری وَر اِساوِنِه، از گَت تا کِچیکِی چِش کور هاکِرْدِه تا نَتَن خِنِه ای دَر بَنگِیرن.

^{۱۲} آزما اون دِتا مَرْدی لوط بُتِه: «هَین شَهری دِلِه کسی رِه دارنی؟ ریک ریکا وَ کِیجکِیجا وَ زِمائِشون وَ هر کی گه هَین شَهری دِلِه دارنی رِه اِیجِه ای جا دیرگا بَور، ^{۱۳} چون خایِمی هَین شَهر از پِن بَوریم، چونگه شَکایت بر ضِد هَین مَرْدن خِداوَندی گوش بَرسیه. وَ خِداوَند اَماره بَرسانیه تا اوَنه از پِن بَوریم.» ^{۱۴} آزما لوط دیرگا بورْدِه تا شِی زِمائِشونی هَمرا گه قَرار وَه وی کِیجکِیجایی هَمرا عَروسی هاکِنن، گَب بَزِنِه. وَشونِه بُتِه: «پَرسین وَ هَین شَهری جا دیرگا بورین، چون خِداوَند خاینِه هَین شَهر از پِن بَوره!» وَلی زِمائِشون وی گَب شوخی بُتِه.

^{۱۵} صَب دَم، اون فِرشتگون لوط بُتِه: «تِن واش! پَرس شِی زَنا وَ دِتا کِیجا گه هَیجِه دَرِنِه رِه بَئیر، نَکِنِه شَما هَم شَهری مِکافاتی دِلِه از پِن بورین.» ^{۱۶} لوط لَس گِیتِه، اون مَرْدا کِن خِداوَندی رَحمی وَسِه، وی دَس وَ وی زَنا وَ دِتا کِیجایی دَسِ بَیْتِه وَ وِشونِه دیرگا بیاردِنِه وَ شَهری دیرگا وَر بِشْتِنِه. ^{۱۷} وَختی وَشونِه دیرگا آردِنِه، یِتِه ازون دِتا فِرشتِه لوط بُتِه: «شِی جانی وَسِه فِرار هاکِنین! وَ شِی دِمال سَر هَم نِشین، وَ هِیج جا نِسین! وَ کوهیشونی سِه دَر بورین، نَکِنِه هَلاک بَووئین!» ^{۱۸} وَلی لوط وَشونِه بُتِه: «می سَرور، هَینجور نَووئِه! ^{۱۹} شَما مِنه لَطف هاکِرْدِنی وَ می جان نِجات هادِنی، وَلی من اون رَمَقِ نارِمِه گه کوهیشونی سِه دَربورم، نَکِنِه هَین بَلا می سَر بیه وَ بَمیرم. ^{۲۰} هارِش، هَیجِه ای نَزیکِی یِتِه کِچیکِ شَهر دَرِه، بِل اوجِه فِرار هاکِنیم. اون کِچیکِ شَهر وِیئی؟ پَس بِلین اوجِه بوریم وَ در اَمان دَووم.» ^{۲۱} وی لوط بُتِه: «تی هَین خاسَه رِه قَبول کِمَه تا اون شَهری گه وِیجا گَب بَزویی رِه از پِن نَورم. ^{۲۲} وَلی زود اوجِه فِرار هاکِن، چون تا وَختی اوجِه نَرسی، نِئِمَه کاری هاکِنیم.» هَینِسِه، اون شَهری اِسمِ صوغَر بِشْتِنِه.

سُدوم وَ عَمورَه ای نابودی

^{۲۳} وَختی لوط بِه صوغَر بَرسیه، خَرشید دِ دَر اِیمو. ^{۲۴} آزما خِداوَند اِسمونی جا

گوگرد و تَش سُدوم و عَمُورَه ای شَهری سَر بَرِیخِته،^{۲۵} و اَوَن شَهرِا و دِشِته دَشْتِشون و دِشِته اَوَن شَهری آدَمِن و دِشِته رُمی ای سَری گیاهِنِ از بِنِ بَوَرِدِه.
^{۲۶} وَلِی لوطی رَنا شی دِمال سَر هارشیه و سِتونی اَز نِمک بَوِه.

^{۲۷} ابراهیم صَواحی پَرسا و بَوَرِدِه هَموچِه ای گِه خِداوَندی حِضور هِرسا وِه.
^{۲۸} و وَختی سُدوم و عَمُورَه و دِشِته اَوَن دَشْتی مَنطِقَه رِه هارشیه، بَئیه گِه اَوَن مَنطِقَه هَتی کُورِه ای تَرادی کِنَته.

^{۲۹} هَینجوری موقه ای گِه خِدا اَوَن دَشْتی شَهرارِا ز بِنِ بَوَرِدِه، ابراهیم شی یاد بیارِدِه، و موقه ای گِه اَوَن شَهرایِی گِه لوط اوَنی دِلِه زندگی کِرِدِه رِه لی داوِه، لوط اَوَن خَرابِه ای جا دیرِگا بیارِدِه.

لوط و وی کیجکیجا

^{۳۰} لوط صوغری جا دیرِگا بیمو و شی دِتا کیجایی هَمرا کوهی دِلِه بَمونِسِه، چون بَترسِه صوغری دِلِه بَموَنَته. آزما شی دِتا کیجایی هَمرا غاری دِلِه بَمونِسِه.
^{۳۱} اِتِه روز گَت کیجا شی خاخرِ بَته: «اَمِه پیر، پیر بَوِه و رُمی ای سَر هَم یِتِه مَرَد دَنیه اَوَنجور گِه رَسِم اَمِه هَمرا بَفسِه.
^{۳۲} بِرِه تا شی پیر شَراب هادیم و وی هَمرا وَرَفِس بَووئیم تا شی پیری جا یِتِه نَسَل بِجا بِلیم.»
^{۳۳} آزما هَمون شو شی پیر شَراب هادانه و گَت کیجا شی پیری هَمرا وَرَفِس بَوِه؛ و لوط نَفَهَمِسِه گِه شی کیجایی هَمرا بَفتِه و پَرسا.
^{۳۴} گَت کیجا فَرَدایِی خاخرِ بَته: «دیشو مَن شی پیری هَمرا وَرَفِس بَوِمِه. بِرِه آمشو هَم وِرِه شَراب هادیم و توو وی هَمرا وَرَفِس بَواش تا شی پیری جا یِتِه نَسَل بِجا بِلیم.»
^{۳۵} آزما اَوَن شو هَم شی پیر شَراب هادانه، کِچیک کیجا شی پیری هَمرا وَرَفِس بَوِه؛ و لوط نَفَهَمِسِه شی کیجایی هَمرا بَفتِه و پَرسا.
^{۳۶} آزما لوطی هر دِتا کیجا شی پیری جا حامِلِه بَوَنِه.
^{۳۷} گَت کیجا یِتِه ریکا دِنیا بیارِدِه و وی اِسِم موآب بَشِته؛ موآبِینی قوم ویجا به وجود بیمو.
^{۳۸} کِچیک کیجا هَم یِتِه ریکا دِنیا بیارِدِه و وی اِسِم بَن عَمی بَشِته؛ عَمونِینی قوم ویجا به وجود بیمو.

اسحاقی زاد روز

^۱ خِداوَند هَمونجور گِه بُت وِه، سارارِا لُطف ها کِرِدِه. و خِداوَند اَوَنچی رِه گِه وَعِدِه هادا وِه، سارایی وِسِه ها کِرِدِه.
^۲ پَس سارا حامِلِه بَوِه و ابراهیمی وِسِه پیری

ای دِلِه یِتِه ریکا دِنیا بیاردِه، هَمون موقِه گِه خِدا وِرِه وَعِدِه هادا وه. ^۳ ابراهیم ریکایی گِه سارا وِنِه بیارد وه ای اِسْم اِسحاق بَشْتِه؛ یَعْنی خَنّه. ^۴ وَ ابراهیم شی ریکا اِسحاق وَخْتی گِه هَشْت رُوزِ وَه خَتِنِه هاكِردِه، هَمونجور گِه خِدا وِرِه دَسْتور هادا وه. ^۵ ابراهیم صَد سالِه وه گِه وی ریکا اِسحاق دِنیا بيمو. ^۶ وَ سارا بُتِه: «خِدا ميسِه خَنّه خِشالی بیاردِه، وَ هر کی بَشْنِتِه می هَمرا خَنّه خِشالی کِنّه». ^۷ آزما بُتِه: «کی بَنَسِه بُتِه یِه رُوز سارا ابراهیمی وَچیلِه رِه شیر دِنِه؟ با هین وجود، ابراهیمی پیری ای دِلِه مَن یِتِه ریکا ویسِه دِنیا بیاردِمِه.»

هاجر و اسماعیلی دیرگا هاكِردَن

^۸ وَچِه گَت بَوِه وَ وِرِه شیرِ جا بَیتِنِه؛ وَ اون رُوزی دِلِه گِه اِسحاق شیرِ جا بَیتِنِه، ابراهیم یِتِه گَتِه جَشَن بَیتِه.

۲۲

ابراهیم خاینِه اِسحاق قِروونی هاكِنه

^۱ چَن وَخْت بَگِذَشْتِه وَ خِدا خایِسِه ابراهیم اِمْتِحان هاكِنه. وِرِه بُتِه: «ای ابراهیم!» جَواب هادا: «بَفرِمِه در خِدْمَت دَرْمِه!» ^۲ خِدا بُتِه: «شی ریکا اِسحاق بَنیر گِه تی یَتّا ریکاښِه وَ وِرِه دوس دارنی، وَ موریایی مِلکی دِلِه بور، وَ وِرِه اوچِه یِتِه کوهی سَر گِه تَرِه گِمِه کِچِنِه هِتِی یِتِه تَمام سوزِ قِروونی ای تَرّا قِروونی هاکن.» ^۳ پَس ابراهیم صَواحی پَرَسا، شی خَر پالَن هاكِردِه وَ شی دِتا نوکَرِ شی ریکا اِسحاق هَمرا بَیتِه وَ تَمام سوزِ قِروونی ای وِسِه هیمِه بَشکانیِه، وَ اوچِه ای سَمَت گِه خِدا وِرِه بُتِ وَه، راه دَکِیتِه. ^۴ سَوْمین رُوز، ابراهیم شی سَر پَلَن هاكِردِه اوچِه رِه از دور بُتِه. ^۵ آزما شی نوکَرَن بُتِه: «شما هَیجِه خَری وَر بَمونین تا مَن شی ریکائی هَمرا اوچِه بورِم وَ پَرَسَش هاکنیم وَ شِمِه وَر دِگَرَدیم.» ^۶ ابراهیم هیمِه ای گِه تَمام سوزِ قِروونی ای وِسِه بیارد وه رِه اِسحاق دوشی سَر بَشْتِه وَ شی کارد وَ وَسیلِه ای گِه اونی هَمرا تَش روَشَن کِردِنِه رِه بَیتِه وَ دِتایی راه دَکِیتِه. ^۷ اِسحاق شی پیر ابراهیم بُتِه: «می پیر؟» جَواب هادا: «بَلِه، می ریکا؟» بُتِه: «هین هَم تَش وَ هیمِه، ولی تَمام سوزِ قِروونی وَرکا کِچِه دَرِه؟» ^۸ ابراهیم بُتِه: «می ریکا، خِدا قِروونی وَرکا رِه شی وِسِه فَرَاهَم کِنّه.» دِتایی راه دَکِیتِه.

^۹ وَخْتی جایی گِه خِدا ابراهیم بُتِ وَه بَرَسینِه، وی یِتِه قِروونگاه اوچِه بَساتِه وَ هیمِه رِه اونی سَر دَچِپِه وَ شی ریکا اِسحاق دَوَسِه، وِرِه قِروونگاهی سَر هیمِه ای

سَر بَشْتِه. ^{۱۰} آزما شی دَسِ دِراز هاكِردِه و کارِ دِبیته تا شی ریکا ره قِروونی هاكِنه. ^{۱۱} وَلِی خِداوندی فِرِشْتِه اَسِمونی جا وِره داد هاكِردِه بُتِه: «ابراهیم! ابراهیم!» وی جِواب هادا: «بَفِرِمِه در خِدمَت دَرِمِه!» ^{۱۲} فِرِشْتِه بُتِه: «شی ریکا ره دَس نَرَن، وَ وی هَمرا کار نارا! اَسا دِمِه گِه خِدایِ جا تَرَسِنی، چون شی ریکا، اَرِه شی یِتّا ریکا ره، میجا دَرِیغ ناشی.» ^{۱۳} ابراهیم شی سَر لَو بیارِدِه و شی دِمال سَر یِتِه کَلِ بَز بَنیِه گِه وی شاخ گِلِه ای دِلِه دَماسیِه. ابراهیم بورِدِه کَلِ بَز یِتِه و اوْنِه شی ریکایی جا هَتی تمام سوزِ قِروونی ای تَرّا قِروونی هاكِردِه. ^{۱۴} پَس ابراهیم اوچِه ای اِسِم 'خِداوند فَرَاهَم کِنِه' بَشْتِه. تا اَمِرِز هَم گِنیِه: «خِداوندی کوهی سَر، فَرَاهَم وونه.»

^{۱۵} خِداوندی فِرِشْتِه دَوَمین گَش ابراهیم اَسِمونی جا داد هاكِردِه ^{۱۶} و بُتِه: «خِداوند گِنِه: بِه شی ذات قَسَم، چونگِه هَین کارِ هاكِردی و شی ریکاره گِه تی یِتّا ریکائِه میجا دَرِیغ ناشی، ^{۱۷} حَقِیقَتَن تِرِه بَرکت دِمِه، وَ تی نَسَلِ هَتی اَسِمونی سِتاره ایشون و دَرِیا لَوِی شنی تَرّا زیاد کَمِه. تی نَسَلِ تی دِشَمَنی شَهَر گِیرِنِه. ^{۱۸} وَ از طَرِیقِ تی نَسَلِ دِشْتِه زَمی ای دِلِه ای قومیشون بَرکت گِیرِنِه. چون می گَبِ گوش هاكِردی.» ^{۱۹} آزما ابراهیم شی نوگَرنی وَر دِگِرِسِه، وَ وِشون پَرَسانِه هَمدیری هَمرا یِئَرِشَبَعی سِه بورِدِنِه. وَ ابراهیم یِئَرِشَبَعی دِلِه بَمُونِسِه.

۲۵

ابراهیمی بَمِرَدَن

^۱ ابراهیم یَت دِیَتر زَنّا بورِدِه گِه وی اِسِم قِطوره وه. ^۲ قِطوره، زِمران و یُقشان و مَدان و مَدیان و یِشَباق، وَ شَوَاحِ ابراهیمی وِسِه دِنیا بیارِدِه. ^۳ یُقشان، شَبّا و دِدانی پیر وه. دِدانی ریک ریکا، اَشوریم و لَطوشیم و لُومیم وِنِه. ^۴ مَدیانی ریک ریکا، عَفّه و عِیْفَر و خَنوخ و اَبِیداع و اِلداعِه وِنِه. دِشْتِه هَین قِطوره ای وَجیلِه وِنِه. ^۵ ابراهیم هر چی گِه داشتِه ره اِسحاق هادا. ^۶ وَلِی وَختی حَلا زَیْنِه وه شی گَنیزنی ریک ریکا ره هدایا هادا و وِشونِه اِسحاق وَری جا دیرگا هاكِردِه و مَشْرِقی دیاری دِلِه بَرَسانیه.

^۷ ابراهیم صَد و هَفَتاد و پَنج سال زندگی هاكِردِه. ^۸ ابراهیم شی آخَرین نَفَسِ بَکَشِیِه و پیری ای دِلِه بَمِرَدِه و شی اَجَدادِ مِلَحَق بَوِه. ^۹ وی ریک ریکا، اِسحاق و اِسْماعیل وِرِه مَکفیلِه ای غاری دِلِه دَفن هاكِردِنِه، مَکفیلِه ای غار، عِفرونی زَمی ای دِلِه گِه صوخر حیثی ای ریکائی وه دَوِه، مَمری ای شَرِقی طرف. ^{۱۰} هَین زَمی ره

ابراهیم، حیثیانی جا بَخری وه. ابراهیم اوجه شی ژنا سارایی وَر دَفن بَوه. ^{۱۱} بَعْد از هینگه ابراهیم بَمِرِدِه، خِدا وی ریکا إِسحاق بَرگت هادا و إِسحاق یِئِرلَی رُئِ ای دِلِه بَمونِسِه.

۳۷

یوسفی خُو

^۱ یعقوب، ابراهیم پیغمبری نَوه وه. وی گنعانی ملکی دِلِه گه وی جَد ابراهیم اوجه کوچ هاگرد وه و زندگی کِرده، بَمونِسِه. ^۲ هین یعقوبی نسل: یوسف هیفده سالیه وه. وی شی برارنی هَمرا گلّه ره گالشی کِرده. اون جَوون، بلهه ای ریک ریکا و زلفه ای ریک ریکائی هَمرا و شی پیری ژناکینی هَمرا زندگی کِرده. یوسف وشونی بَد کار شی پیر گِته. ^۳ یعقوب یوسف بقیه ریک ریکایی جا ویشتر دوس داشته، چون یوسف وی پیری ای دِلِه دنیا بيمو وه؛ و وِیسه گرون و زنگارنگِ جِمه بئوته. ^۴ وَلِی وَختی یوسفی برارن وینسینه گه وشونی پیر وِره بقیه برارنی جا ویشتر دوس دارنه، یوسفی جا بیزار وِنه و نئینسینه وی هَمرا خَب خبی گَب بَزن.

^۵ و یوسف یته خُو بئیّه و وَختی اونه شی برارنی وِسه تعریف هاگرد، وشون ویشتر ویجا بیزار بَونه. ^۶ وی شی برارن بئته: «گوش هادین چی خُو بئیمه: ^۷ آما آیشی دِلِه گرسو وِسمی گه یدفه می گرسو راس بَوه و هِرِسا و شِمه گرسو می گرسوپی دُور جَم بَونه و اونه تعظیم هاگردنه.» ^۸ وی برارن بئنه: «راس راسی قرارِ آماره حکم هاکنی؟ واقعا قرارِ آمه سَر سوار بَووئی؟» پَس وی خُو و وی گبی خاطری ویجا ویشتر بیزار بَونه.

^۹ آزما یوسف یَت دِیتر خُو بئیّه و اونه شی برارنی وِسه تعریف هاگرد، بئته: «هارشین، یَت دِیتر خُو هَم بئیمه: بئیمه گه خَرشید و ماه و یازده تا ستاره مِنْه تعظیم کِرده.» ^{۱۰} وَلِی وَختی اونه شی پیر و شی برارنی وِسه تعریف هاگرد، وی پیر وِره سَراکو هاگرد و بئته: «هین چی خُوئیّه، بئی؟ راس راسی تی مار و مَن و تی برارن امی تره تعظیم کِمی؟» ^{۱۱} وی برارن به وی حَسودی هاگردنه، وَلِی وی پیر خُوپی گه یوسف بئیه ره شی یاد داشته.

یوسفی برارن وِره روشنینه

^{۱۲} یَگَش یوسفی برارن شی پیری گلّه ای گالشی ای وِسه، شکیمی مَنْطِقِه ای

دُور و وَر بوردِنه، ^{۱۳} وَ يَعْقُوب، يوسِفِ بُتِه: «مَگِه تِ برارن شِکیمی دُور و وَر گالشی نَکِنِه. بره، تِرِه وِشونی وَر بَرَسانم.» يوسِفِ بُتِه: «چشم شومِه.» ^{۱۴} پَس وِرِه بُتِه: «آسا بور هارِش تِ برارن و گَلِه سالِمِنِه يا نا، وَ ميسِه خَوَر بيار.» آزما يوسِفِ جِرونی دَرِه ای راهی جا شِکیمی سِه بَرَسانِه.

وَختی يوسِفِ شِکیم بَرَسِيه، ^{۱۵} يِتِه مَرَدی يوسِفِ صَحرايی دِلِه سَرگردون بَنگِيته و ويجا بَرَسِيه: «چی ای دِمال گِرَدنی؟» ^{۱۶} جِواب هادا: «شی برارنی دِمال گِرَدِمِه. خواهش کِمِه مِنِه بُو کِجِه گالشی کِنِه؟» ^{۱۷} اون مَرَدی جِواب هادا: «ايجه ای جا کوچ هاگِرَدِنِه. چون بَشَنَسِمِه گِه گِيتِه: "دوتانی سِه بوريم."» پَس يوسِفِ شی برارنی دِمال بوردِه و وِشونِه دوتانی دِلِه بَنگِيته.

^{۱۸} وِشون وِرِه حَلا دِيرِشَر دَوِه بَتِينِه، پَش آزونگِه وِشونی نَزیکي بِيه دَسيسِه دَچينِه وِرِه بَکوشَن. ^{۱۹} هَمْدِيرِ بَتِينِه: «هَه، اونیکِه اَمِسِه خُو وِيتِه دِ اِنِه! ^{۲۰} آسا بِيئِن وِرِه بَکوشيم و يِتِه از هَين چاهايی دِلِه ديم بَدِيم و بَتِيم يِتِه وَحشی جِيوون وِرِه بَخارَدِه. آزما بَوِينيم وی خُوئِشونی سَر چی اِنِه.» ^{۲۱} وَلی وَختی رِئوِين هَينِه بَشَنَسِه، يوسِفِ وِشونی دَسی جا نِجات هادا و بُتِه: «بِيئِن وِرِه نَکوشيم.» ^{۲۲} وَ رِئوِين وِشونِه بُتِه: «خون نَشِنين. وِرِه هَين چاهی گِه صَحرايی دِلِه دَرِه ديم بَدِين، وَلی وی سَر دَس بَلَن نَکِنين.» هَينِه بُتِه تا يوسِفِ وِشونی دَسی جا نِجات هادِه و شی پیری وَر دِگِرَدانِه. ^{۲۳} وَختی يوسِفِ شی برارنی وَر بَرَسِيه، جِمِه ای گِه وی تَن دَوِه رِه وی تَنی جا دَر بيارَدِنِه، هَمون جِمِه ای گِه گِرون و رَنگازَنگ وِه. ^{۲۴} وِرِه بَتِينِه و چاهی دِلِه ديم بَدانِه. چاه خالی و بِي اُو وِه.

^{۲۵} آزما عَذايی سَر هَنِيشَتِنِه. وَختی شی سَر بَلَن هاگِرَدِنِه يِتِه کاروان گِه اسماعيلی قومی جا وِنِه رِه بَتِينِه گِه جِلعادی مَنطَقِه ای جا ايمو. وِشون شی شَتِرِنی سَر گَتِیرایي گِه خَب بِي کِرَدِه و عَطَر و مُر داشتِنِه گِه مِصری سِه وَرَدِنِه. ^{۲۶} اونوَخت يَهُودا شی برارن بُتِه: «اَمِسِه چه سودی دارنِه شی برار بَکوشيم و وی خون جا هاديم؟» ^{۲۷} بِيئِن وِرِه اسماعيلِین بَروشيم و وی سَر دَس بَلَن نَکِنيم، چون وی اَمِه برار و اَمِه تَنی گوشتِه.» وی برارن قَبول هاگِرَدِنِه. ^{۲۸} وَختی مَدِیانی تاجِرِن رَد وِوَنَسِنِه، يوسِفِ برارن وِرِه بَکَشِينِه و چاهی جا دیرگا بيارَدِنِه و وِرِه بيسَت تا نَقَرِه سَگِه ای اَنَّا اسماعيلِین بَروتِنِه؛ وِشون هَم وِرِه مِصری سِه بَوِرَدِنِه. ^{۲۹} وَختی رِئوِين چاهی سَر دِگِرَسِه و بَتِيه گِه يوسِفِ چاهی دِلِه دَنِيه شی جِمِه رِه ناراحتی ای جا چاک هادا، ^{۳۰} شی برارنی وَر دِگِرَسِه و بُتِه: «ريکا اوجِه دَنِيه! آسا مَن چی تیلی شی سَر دَکِنم؟» ^{۳۱} پَس يوسِفِ جِمِه رِه بَتِينِه يِتِه نَر بَزِگِه سَر

بَورِیَنه و وی جِمه ره خون هاشی هاكِردِنه. ^{۳۲} رَنگارانگِ جِمه ره شی پیری وِسِه بَرسانِیَنه، وَ وَختی یَعقوبی وَر بیاردِنه وَره بُئِنه: «هَیَنه بَنگِیَتِمی. هارِش هَیَن تی رِیکائی جِمِیه یا نا؟» ^{۳۳} یَعقوب جِمه ره بَشناسِیه وَ بُئِه: «می رِیکائی جِمِیه! یِتِه وَحشی حِیوون وَره بَخارِدِه. شک نارِمه گه یوسِف گل گلی بَوِه.» ^{۳۴} اَوَنوَخت یَعقوب شی تَنی جِمه ره چاک هادا وَ پلاس دَکِرِدِه وَ روزای زیادی شی رِیکائی وِسِه ماتَم یِتِه. ^{۳۵} وی رِیک رِیکا وَ وی کِیجکِیجا همه تَقَلّا هاكِردِنه وَره دِلداری هادِن، وَلی وی نَخایِسه وَره دِلداری هادِن بُئِه: «نا، اِتِّفاقا مَن هَیَن غِصَّه ای هَمرا شی رِیکایی وَر گوری دِلِه شومِه.» وَ وی هَمینجور شی رِیکایی وِسِه بِرمِه کِرِدِه. ^{۳۶} اَزون وَر هَم مِدیانی تاجِرَن یوسِفِ مِصری دِلِه به فوتیفار گه یِتِه از فِرعوَنی اَفَسَرِن وه بَروتنِه. فوتیفار دَرباری مِحافِظَنی رَئِیس وه.

۳۹

یوسِف و فوتیفاری رَنا

^۱ یوسِفِ مِصری سِه بَورِد وَنِه. وَ یِتِه مِصری مَرَدی گه وی اِسَم فوتیفار وه وَ یِتِه از فِرعوَنی اَفَسَرِن وَ دَرباری مِحافِظَنی رَئِیس وه، یوسِفِ اسماعِیلِیَنی جا گه وَره اوجِه بَورِد وَنِه، بَخَرِیه. ^۲ خِداوَنَد یوسِفی هَمرا دَوِه، پَس وی مَرَدی مَوْقِی بَوِه وَ شی مِصری اَرَبایی خِیَنه ای دِلِه بَمونِسه. ^۳ یوسِفی اَرَباب بُئِیه گه خِداوَنَد یوسِفی هَمرا دَرِه وَ هر کاری گه کِئِه، خِداوَنَد وَره مَوْقِی کِئِه. ^۴ فوتیفار یوسِفِ لُطَف هاكِردِه وَ یوسِف وَره خِدمَت کِرِدِه. فوتیفار وَره شی خِیَنه ای همه کارِ هاكِردِه وَ هر چی گه داشتِه ره وی دَس بِسپارِسه. ^۵ اَز وَختی گه فوتیفار یوسِفِ شی خِیَنه وَ اَموالی همه کارِ هاكِردِه، خِداوَنَد اَوَن مِصری ای خِیَنه ره یوسِفی خاَطری بَرگت هادا. خِداوَنَدی بَرگت فوتیفاری دِشْتِه اَموالی دِلِه از خِیَنه بَئِیر تا رُعی سَر دَوِه. ^۶ پَس وی هر چی داشتِه ره یوسِفی دَس بِسپارِسه، اَوَنجور گه یوسِفی خاَطری هِیچ ای دَرَوَن نَوِه، جَز اَوَنگه چی بَخارِه.

یوسِفِ هِیگلی وَ قُشَنگ وه، ^۷ چَن وَخت دِیتر، وی اَرَبایی رَناپی چَش وَره یِتِه وَ وَره بُئِه: «بِرِه می هَمرا وَرَفَس بَواش!» ^۸ وَلی یوسِف قَبول نِکِرِدِه وَ شی اَرَبایی رَنا ره بُئِه: «هارِش، می اَرَباب اَتّی مِیَنه اِعْتِماد دارِنه گه هِیچ چی ای دَرَوَن نِیه، هر چی هَیَن خِیَنه ای دِلِه دَرِه ره می دَس بِسپارِسه. ^۹ هَیَن خِیَنه ای دِلِه هِیچکی مِیجا گَت تَر نِیه، وَ می اَرَباب هِیچی ره مِیجا دَرِیغ نِکِرِدِه، بِجَز تَوو گه وی رَناپی. پَس چَتی بَتَمِه هَیَن گِئِه بَد کارِ هاكِیَنم وَ بَر ضِدِّ خِدا گِناه هاكِیَنم؟» ^{۱۰} وَلی رَنا دَس

بَردار نَوَه و هر روز یوسفی جا خایسه وی هَمرا بَفِسه و وی هَمرا دَوون. وَلی یوسف وی گَب گوش نَدَاوه. ^{۱۱} وَلی یَتِه روز، وَختی یوسف خِنِه ای دِلِه بورده تا شی کار بَرِسه و خِنِه ای آدَمِن هیچکی خِنِه ای دِلِه دَنیوه، ^{۱۲} فوتیفاری رَنا وی جِمِه رِه بَیتِه و بُتِه: «می هَمرا وَرَفِس بَواش!» وَلی یوسف شی جِمِه رِه وی دَسی دِلِه سَر اِشْتِه و خِنِه ای جا فِرار هاكِردِه و دیرگا بورده. ^{۱۳} وَختی اون رَنا بَئیه گِه یوسف شی جِمِه رِه وی دَسی دِلِه سَر اِشْتِه و خِنِه ای جا فِرار هاكِردِه، ^{۱۴} خِنِه ای آدَمِن داد هاكِردِه و وِشونِه بُتِه: «هارشین، هَین عِبرانی رِه اِمِه وَر بیارده تا اِمِه آبرو رِه بَوَرِه، وی می وَر بيمو تا می هَمرا وَرَفِس بَوون، وَلی مَن داد و بیدا هاكِردِمِه. ^{۱۵} وَختی بَشْنُسه گِه مَن داد و بیداد کِمّه، شی جِمِه رِه می دَسی دِلِه سَر اِشْتِه و فِرار هاكِردِه و خِنِه ای جا دیرگا بورده.» ^{۱۶} پَس یوسفی جِمِه رِه شی وَر داشْتِه تا موقّه ای گِه وی آرباب خِنِه دَگِرِسه. ^{۱۷} وَ هَمون ماَجَرا رِه وی وِسه بُتِه گِه: «اون عِبرانی نوگر گِه اِمِسه بیاردی، می وَر بيمو تا می آبرو رِه بَوَرِه. ^{۱۸} وَلی وَختی داد و بیداد هاكِردِمِه، شی جِمِه رِه می وَر سَر اِشْتِه و خِنِه ای جا فِرار هاكِردِه.»

^{۱۹} پَس وَختی یوسفی آرباب شی رَناپی گَب بَشْنُسه گِه گِته: «تی نوگر می هَمرا هَینجور هاكِردِه»، عَصَبانِیتی جا وی گَلّه دی کِرده. ^{۲۰} وَ یوسفی آرباب یوسف بَیتِه و بِه زیندونی گِه پادشاهی زیندونی ایشون اونِی دِلِه حَبس وِنِه، دیم بدا. وَ وی اوچِه زیندونی دِلِه بَمونِسه. ^{۲۱} وَلی خِداوَنَد یوسفی هَمرا دَوِه، وَ وِرِه مَحَبَت کِرده و زیندونی رَئِسی وَر عَزِیز بَوِه. ^{۲۲} پَس زیندونی رَئِیس دِشْتِه زیندونی ایشونی اِختیار گِه حَبسی دِلِه دَوِنِه رِه یوسفی دَس هادا، وَ هر چی گِه اوچِه اَنجام وونِسه یوسف وِه گِه اَنجام داوه. ^{۲۳} زیندونی رَئِیس اون کارایی گِه یوسفی دَس بَسپارس وِه رِه کاری ناشته، چون خِداوَنَد یوسفی هَمرا دَوِه، وَ هر کاری گِه یوسف کِرده، خِداوَنَد وِرِه مَوْفَق کِرده.

۴۰

ساقی و نونوا

^۱ چَن وَخت دِیَرِ مصری پادشاهی ساقی و نونوا، شی آرباب مصری پادشاهِ خَطّا هاكِردِنِه. ^۲ فِرعون شی هَین دِتا نوگر، یَعنی ساقِینی رَئِیس و نونوائِشونی رَئِسی وِسه خَشَم بَیتِه ^۳ و وِشونِه دَرباری مِحافِظنی رَئِسی زیندونی دِلِه هَموچِه گِه یوسف زیندونی وِه، دیم بدا. ^۴ زیندونی رَئِیس، یوسف بَشْتِه تا وِشونی هَمرا

دَوَوِّه و وِشَوْنِه خِدْمَتِ هَاكِئِه. وَ يِه مِدَّت زیندونی دِلِه دَوْنِه. ^۵ یِتِه شُو هر دِتا یَعْنی مِصری پادشاهی ساقی و نونوا گه زیندونی دِلِه دَوْنِه، خُو بَنِئِه. هَر کِدیَم شِ خُو رِه. وَ هَر کِدیَمی خُو یِ تعبیر فَرَق کِرْدِه. ^۶ وَ خَتی صَبَح دَم یُوسِف وِشونی وَر بوردِه، بَنِئِه گه پَرِیشونِه. ^۷ پس فِرْعونی نوگَرنی جا گه وی هَمرا شِ آربابی زیندونی دِلِه دَوْنِه، پُرِسیه: «چه آئی پَکَرنی؟» ^۸ جِواب هادانِه: «خُو بَنِئِمی، وَلی هیچکی دَنِیه اونه تعبیر هاکِنِه.» یُوسِف وِشونِه بُتِه: «مَگِه خُو یِ تعبیر هاکِرْدَن خِدایی کار نیه؟ شِ خُو رِه مِنه بَنِئِن.» ^۹ آزما ساقی ایشونی رَئِیس شِ خُو رِه یُوسِفی وِسِه تَعْرِیف هاکِرْدِه، بُتِه: «خُو یِ دِلِه یِتِه اَنگور دار می پِش دَوِه، ^{۱۰} وَ اون اَنگور دار سِه تا رَز داشتِه گه تا نوچ هاکِرْدِه و وِشکو بَزو وِشونی خوشِه ایشون بَرِسی اَنگور هادانِه. ^{۱۱} فِرْعونی پِیالِه می دَسی دِلِه دَوِه و اَنگورِیشونِه بَجِیمِه و فِرْعونی پِیالِه ای دِلِه فِشار هادامِه و پِیالِه رِه وی دَسی دِلِه بَشِئِمِه.» ^{۱۲} یُوسِف وِرِه بُتِه: «تِی خُو یِ تعبیر هَئِنِه. سِه تا شاخِه، سِه روز. ^{۱۳} بعد آز سِه روز، فِرْعون تِی خَطَا رِه بَخَشِنِه و تِرِه آی تِی قَبْلِی کاری سَر اِلِنِه و توو فِرْعونی پِیالِه رِه هَتِی هَمون موقِه ای ترا گه وی ساقی وِه ای، وی دَس دِنی. ^{۱۴} پس اون موقِه گه تِنِه خُب بَوِه، مِنه شِ یاد ببار و مِنه مَحَبَتِ هاکِن، می حال و روز فِرْعون بُو و مِنه هَئِن زیندونی جا آزاد هاکِن. ^{۱۵} چون راس راسی مِنه عِبرانی پِنی مِلکی جا بَدِزینِه و ایچِه هَم کاری نَکِرْدِمِه گه مِنه هَئِن سیاه چالی دِلِه دِیم بَدانِه.»

^{۱۶} وَ خَتی نونوائِیشونی رَئِیس بَنِئِه گه خُو یِ تعبیر خُب وِه، وِرِه بُتِه: «مِئَم یِتِه خُو بَنِئِمِه گه سِه تا رَمبیل نون می گلّه ای سَر دَوِه. ^{۱۷} سَرِئِنی رَمبیل هَمِه جور بَبِئِه خِراک فِرْعونی وِسِه دَوِه، وَلی پَرَنِدِه ایشون اونانِه رَمبیلی جا گه می گلّه ای سَر دَوِه، خَارْدِنِه.» ^{۱۸} یُوسِف بُتِه: «تِی خُو یِ تعبیر هَئِنِه: سِه تا رَمبیل، سِه روز. ^{۱۹} بعد آز سِه روز، فِرْعون تِی سَر تِی تَنی جا سیوا کِئِه و تِرِه داری سَر هِرِنگانِه و پَرَنِدِه ایشون تِی تَنی گوشتِ خارِنِه.»

^{۲۰} سَوَمِین روز، گه فِرْعونی زاد روز وِه، فِرْعون شِ دِشِئِه دَربارِئِنی وِسِه مِهمونی بَئِئِه. وی بُتِه تا ساقِئِنی رَئِیس و نونوائِیشونی رَئِیس زیندونی جا وی وَر بیارِن. ^{۲۱} ساقِئِنی رَئِیس شِ ساقی گری ای سَر دَگِرْدانِیه، وَ وی فِرْعونی دَس پِیالِه داوِه. ^{۲۲} وَلی نونوائِیشونی رَئِیس داری سَر هِرِنگِئِه، هَمونجور گه یُوسِف وِشونی وِسِه تَعْبِیر هاکِرْدِه وِه. ^{۲۳} با هَئِن وجود، ساقِئِنی رَئِیس یُوسِف از یاد بوردِه و وِرِه شِ خاطر نیارْدِه.

فِرْعَوْنِ خُو

١ دِ سال دِیَر، فِرْعَوْنِ یِتِه خُوپی دِلِه بَنیِه گِه نیلی روخِنِه ای لُو اِسا ٢ وَ هَفَت تا قَشَنگ و چاقِ گُو روخِنِه ای جا دیرگا بیمونِه و لِهه جاری دِلِه ای واشِ دِ خارِدِنِه. ٣ آزما هَفَت تا گُو دِیَر گِه بَدِگِل و لاغَر وِنِه، نیلی روخِنِه ای جا دیرگا بیمونِه و اون یِتّا گوئیشونی وَر روخِنِه ای لُو هِرسانِه. ٤ وَ اون بَدِگِل و لاغَرِ گوئیشون، قَشَنگ و چاقِ گوئیشونِه بَخارِدِنِه. آزما فِرْعَوْن ویشار بَوِه. ٥ وَ آی هَم بَقْتِه و یَگَش دِیَر خُوپی دِلِه بَنیِه گِه هَفَت تا سَالِم و پَر بار گَنَم خوشِه یِتِه ساقِه ای سَر لُو گَشِنِنِه. ٦ آزما، هَفَت تا خوشِه دِیَر لُو بَکَشِنِه گِه نازِک وِنِه و شَرَقِ گَرِم وای جا خَشک بَوِه وِنِه. ٧ وَ اون هَفَت تا نازِک خوشِه، هَفَت تا سَالِم و پَر بار خوشِه رِه بَل هادانِه. آزما فِرْعَوْن ویشار بَوِه و بَقَهَمِسِه گِه خُو بَنیِه. ٨ صِبِ دَم، فِرْعَوْن پَریشون وِه. پَس دِشْتِه مِصری جادوگِرِن و حَکیمِن شی کُفا بَخونِسِه و شی خُوئیشونِه وِشونی سِه تَعْرِیف هاکِرِدِه، ولی هیچکی دَنیوِه گِه بَنیِه اونانِه فِرْعَوْنی وِسِه تَعْبیر هاکِنِه.

٩ اونَوخت ساقِینی رَئیس فِرْعَوْن بَنیِه: «اَمَرز شی خَطّا رِه یاد بیاردِمِه. ١٠ وَختی فِرْعَوْن شی نوگِرِنی جا حَشَم بَیْتِه و مَن و نونوائیشونی رَئیس، دَرباری مَحافِظَنی رَئیس زیندونی دِلِه حَبَس هاکِرِدِه. ١١ اَمّا هر دِتا یِتِه شُو خُو بَنیِمی و اَمِه هر کِدیمی خُو شی تَعْبیر داشتِه. ١٢ یِتِه عِبرانی جَوون اوچِه اَمِه هَمرا دَوِه گِه دَرباری مَحافِظَنی رَئیس نوگِر وِه. وَختی اَمّا شی خُو رِه وِنِه تَعْرِیف هاکِرِدِمی، وی اونِنِه اَمِنِه تَعْبیر هاکِرِدِه و هر کِدیمی خُو رِه طَبَقِ اونچی گِه بَنیوِه تَعْبیر هاکِرِدِه. ١٣ دِرس هَمونجور گِه وی اَمِنِه تَعْبیر هاکِرِدِه، اِئْتِفاق دَکِتِه؛ مَن شی کاری سَر دَگِرِسِمِه و اون یِتِه مَرَدی داری سَر هِرنگانی بَوِه.»

١٤ آزما فِرْعَوْن بَرسانیه تا یوسِفِ وی وَر بیارِن. پَس زود وِرِه سیاه چالی جا دیرگا بیاردِنِه. یوسِفِ بعد آز هینگِه شی دیم دِیار بَتاشیه و شی جِمِه رِه عوض هاکِرِدِه، فِرْعَوْنی وَر بورِدِه. ١٥ فِرْعَوْن، یوسِفِ بَنیِه: «مَن خُو بَنیِمِه و هیچکی دَنیِه گِه بَنیِه اونِه تَعْبیر هاکِنِه. ولی دَربارِه توو بَشَنُسِمِه گِه وَختی یِتِه خُو رِه بَشَنُی، بَنیِ اونِه تَعْبیر هاکِنی.» ١٦ یوسِفِ فِرْعَوْن جَواب هادا: «هِن مَن نِیمِه گِه تَعْبیر کِمّه، ولی خِدا تی خُوپی تَعْبیر تَرِه گِنِه.» ١٧ پَس فِرْعَوْن، یوسِفِ بَنیِه: «خُوپی دِلِه بَنیِمِه گِه نیلی روخِنِه ای لُو اِساومِه ١٨ گِه یَدِفِه هَفَت تا قَشَنگ و

چاقِ گُو رُوخِنِه ای جا دیرگا بیمونه و لیه جاری دِله ای واشِ دِ خارِدِنِه. ^{۱۹} و آزما هفت تا گُو دیر بعد از اون دیرگا بیمونه گه ضعیف و بدگل و لاغر ونه. مَن دِشْتِه مصری ملکی دِله هینجور بدگل گُو نئیومه. ^{۲۰} و اون لاغر و بدگل گوئیشون، هفت تا چاقِ گویی گه اول دیرگا بیمو ونه ره بخارَدِنِه. ^{۲۱} ولی حتّی بعد از هینگه اونانه بخارَدِنِه، اصلاً معلوم نوه گه وشونه بخارَدِنِه، چون هتی همونجور شی اولی ترا بدگل ونه. آزما ویشار بومه. ^{۲۲} و آی هم یت دیر خُو بُئیمه گه هفت تا برسی و خُب گَنم خوشه یتّه ساقه ای سر لُو گَشِنِه. ^{۲۳} بعد از اون، هفت تا خوشه دیر لُو بکشیه گه بپیس و نازک وه، و شرقی گرم وای جا خشک بوه وه. ^{۲۴} و اون نازک خوشه ایشون، هفت تا خُب خوشه ره بل هادانه. مَن هین جادوگرین بُئیمه، ولی هیچکی دنیوه گه بئنه وشونی تعبیر میسه بُئه.

^{۲۵} یوسف، فرعون بُئه: «فرعونی هر دتا خُو یتّه معنی دِنِه. خدا اونچی گه خاینه هاکنه ره فرعون بُئه. ^{۲۶} هفت تا خُب گُو، هفت سال، و هفت تا خُب خوشه، هفت سال. هر دتا خُو یتّه معنی دِنِه. ^{۲۷} هفت تا لاغر و بدگل گُو گه بعد از اون دیرگا بیمونه و هم هفت تا خالی خوشه گه شرقی گرم وای جا خشک بوه وه، هفت سال قحطیه. ^{۲۸} همونجور گه فرعون بُئیمه، خدا اونچی گه خاینه هاکنه ره فرعون هم هادا. ^{۲۹} آسا هفت سال مصری دِشْتِه ملکی دِله خیلی فراوونی اینه، ^{۳۰} ولی بعد از اون، هفت سال قحطی اینه، و دِشْتِه فراوونی مصری ملکی دِله از یاد شونه و قحطی هین ملک از بین ورِنِه. ^{۳۱} و اون ملکی دِله فراوونی از یاد شونه، قحطی ای خاطری گه بعد از اون اینه، چون خیلی سخت وونه. ^{۳۲} و فرعون دباره خُو بُئینی معنی هینه گه هین کار از طرفِ خدائه و خدا اونه به زودی انجام دِنِه. ^{۳۳} پس آسا فرعون ونه یتّه حکیم و عقل دارِ مردی ره بَنگیره و مصری ملکی اداره هاگردنه وره هاده. ^{۳۴} فرعون هم ونه رُمی ای سر مامورن بل گه هفت سال فراوونی ای دِله، یک پنجم از دِشْتِه مصری محصولِ جَم هاکنه. ^{۳۵} و دِشْتِه آذوقه ای گه سالهای فراوونی ای دِله اینه ره جَم هاکنن، گَنم فرعون دِستوری جا آمبار هاکنن گه شهرایی دِله خِراک دَوون و اوننه اوجه دارن. ^{۳۶} هین آذوقه ونه مملکتی وسه به خاطر هفت سال قحطی ای گه مصری ملکی دِله اینه آمبار بوون، تا مملکت قحطی ای خاطری از بین نشوئه.»

^{۳۷} راهی گه یوسف بُئه فرعون و دِشْتِه وی دربارین پَسند هاگردنه. ^{۳۸} پس فرعون شی دربارین بُئه: «بُئمی هین مردی ای ترا کسی ره بَنگیریم، مردی گه

خدايي روح وی دِلِه دَوون؟» ^{۳۹} آزما فرعون یوسف بُتِه: «چون خدا دِشْتِه هَیْنِه تره هَم هادا، پَس هیچکی تی تْرا عَقْل دار و حَکیم نیه. ^{۴۰} تِرِه شی خِنه ای دِلِه همه کارِ کِمّه و دِشْتِه می مَرِدن تی دَسْتوری جا اِطاعتِ کِنِنه. وَ فقط مَن گه سَلَطَنتی تَخْتی سَر نِیشتِمّه، تی جا سَر تَرْمِه.»

^{۴۱} پَس فرعون یوسف بُتِه: «هارش مِصری دِشْتِه مِلکِ تی دَس هادامه.» ^{۴۲} آزما فرعون شی اَنگوشْتَره شی اَنگِیسی جا دَر بیارده و اوْنه یوسفی اَنگِیس بَشْتِه، وَ وی تَن یِتِه گِرونِ گتون قُوا دَکِرده و یِتِه طِلا گِردنی وی گِردَن دیم بدا. ^{۴۳} وَ وِره شی دَوْمین اَرابّه ای سَر سِوار ها کِرده، وی هَر جا شِیه وی پِش جار زوونِه: «زنی بَرَنین!» فرعون هَیْنجوری، مِصری دِشْتِه مِلکِ یوسفی دَس هادا. ^{۴۴} فرعون یوسف بُتِه: «مَن فرعون هَسْمِه، ولی بدون تی اِجازَه مِصری دِشْتِه مِلکِ دِلِه هیچکی حَق نارنه حتّی شی دَس یا لِنِگِ دِراز ها کِنِه.» ^{۴۵} وَ فرعون یوسفی اِسْم صَفِینات فَعْنِیج بَشْتِه، وَ اَسْناَت فوطی فازعی کِیجا، گه شَهرِ اُونی کاهِن وه ره، وِنه بَوْرده. وَ یوسف مِصری دِشْتِه مِلکِ دِلِه مَشْهور بَوّه.

^{۴۶} یوسف سی سالا وه گه مِصری فرعونِی پادشاهی خِدْمَت دَر بَیمو. وَ یوسف فرعونِی وَری جا دیرگا بَوْرده و مِصری دِشْتِه مِلکِ دِلِه گِرِسه. ^{۴۷} هَفْت سال فِراوونی ای دِلِه، رُمی خِیلی مَحْصول هادا. ^{۴۸} یوسف دِشْتِه زَمی ایشونی مَحْصولِ گه مِصری هَفْت سال فِراوونی ای دِلِه بَدَس بیارد وه ره جَم ها کِرده، وَ شَهرایِی دِلِه اَمبار ها کِرده. وی هر شَهری دُور و اطرافِی مَحْصولِ هَمون شَهری دِلِه اَمبار کِرده. ^{۴۹} یوسف هَتی دَریایِی ریگی تْرا خِیلی گِنِم اَمبار ها کِرده تا جایی گه اوْنی حِساب ها کِرْدنی جا دَس بَکْشِیه، چون دِ نِشِسه اوْنِه حِساب ها کِرْدن.

^{۵۰} پِش اَزون گه قَحْطی بَرِسه، اَسْناَت فوطی فازعی کِیجا، گه شَهرِ اُونی کاهِن وه، یوسفی سه دِتا ریکا دِنیا بیارده. ^{۵۱} یوسف شی گِت ریکایی اِسْم مَنسی بَشْتِه، چون بُتِه: «خدا دِشْتِه می سَخْتی و دِشْتِه می پیری خِنه ای دِل تَنگی ره می یادی جا بَوْرده.» ^{۵۲} وی شی دَوْمین ریکایی اِسْم اِفْرايِم بَشْتِه، چون بُتِه: «خدا اون مِلکِ دِلِه گه سَخْتی بَکْشِیمِه مِنه تَمَر هادا.»

^{۵۳} وَ هَفْت سال فِراوونی مِصری مِلکِ دِلِه، تُوْم بَوّه. ^{۵۴} وَ هَمونجور گه یوسف بُت وه، هَفْت سال قَحْطی شَرو بَوّه. دِشْتِه اون مَناطِیق قَحْطی بَبْتِه، ولی مِصری دِشْتِه مِلکِ دِلِه خِراک دَوّه. ^{۵۵} وَ خَتی مِصری دِشْتِه مِلکِ وَ شَنایِی دَکِیْتِه، مَرِدن خِراکی وَ سِه فرعونِی وَر بَوْرْدِنه. فرعون دِشْتِه مِصری آدَمِن بُتِه: «یوسفی وَر بورین، وَ اوْنچی شِمَارِ گِنِه ره ها کِنین.» ^{۵۶} پَس اون مَوْقه گه دِشْتِه مَنطَقَه ره

قَحطی بَیتِ وَه، یوسفِ دِشْتِه آمباریشونِه وا هاكِرده، وَ گَنَمِ مِصرینِ روتِه، چُونِ مِصریِ مِلْکیِ دِلِه بَدجور قَحطی دَوِه.^{۵۷} هَینِ موقِه مَرْدِنِ از همه جا گَنَمِ بَخَرینیِ وَسِه یوسفیِ وَرِ مِصریِ دِلِه بيمونِه، چُونِ دِشْتِه اُونِ مَنَاطِقِ بَدجور قَحطی بَیتِ وَه.

۴۲

یوسفِ شی برارنِ بَئیه

۱ وَختی یَعقوبِ خَوَردار بَوِه گِه مِصریِ دِلِه گَنَمِ روشنینه، شی ریکِ ریکا رِه بَئیه: «چِه هَمْدیرِ اِشِنی؟»^۲ وَ آي بَئیه: «بِشْنُسِمِه گِه مِصریِ دِلِه گَنَمِ روشنینه. اوجِه بورینِ وَ اَمِسِه گَنَمِ بَخَریننِ تا زینّه بَمونیم وَ نَمیریم.»^۳ پَس دِه تا از یوسفیِ برارنِ بورْدِنِه تا مِصریِ جا گَنَمِ بَخَریننِ.^۴ وَلیِ یَعقوبِ، بِنیامینِ، یوسفیِ برارِ وَشونیِ هَمرا نَرسانیِه چُونِ بَئیه نَکِنِه یِچیِ وی سَر بیه.^۵ پَس یَعقوبیِ ریکِ ریکا هَم بَقیه مَرْدِنِ هَمرا مِصریِ دِلِه بيمونِه تا گَنَمِ بَخَریننِ، چُونِ گنعانیِ مِلْکیِ دِلِه هَم قَحطی بيمو وَه.

۱ آسا، یوسفِ مِصریِ حاکِمِ وَه. وی وَه گِه دِشْتِه اُونِ مِلْکیِ مَرْدِنِه گَنَمِ روتِه. پَس یوسفیِ برارنِ بيمونِه وَ وی پَش تَعظیمِ هاكِرْدِنِه.^۷ یوسفِ وَختی شی برارنِ بَئیه وَشونِه بِشْناسیه، ولیِ وَشونیِ هَمرا هَتیِ یِتِه غَرِیبه ای تَرَا رَفْتارِ هاكِرْدِه، یَتیِ ای هَمرا وَشونیِ هَمرا گَب بَزو وَ بَپُرسیه: «کِچِه دَریِ بيمونی؟» وَشونِ بَئیه: «گنعانیِ مِلْکیِ جا بيمومیِ تا شی خِرَاکِ وَسِه گَنَمِ بَخَرینیم.»^۸ هَر چَن یوسفِ شی برارنِ بِشْناسیه، ولیِ وَشونِ وَرِه نِشْناسینه.^۹ اَوَنوَختِ یوسفِ خُوهاییِ گِه دَرِبَارِه وَشونِ بَئیه رِه شی یادِ بیارْدِه وَ بَئیه: «شِمَا جاسوسنیِ! بيمونیِ تا اَمِه مِلْکِ شِنَاساییِ هاكِنین.»^{۱۰} یوسفِ بَئیه: «آقا، هَینَجور نیه! تی نوگَرِنِ بيمونِه تا شی خِرَاکِ وَسِه گَنَمِ بَخَریننِ.»^{۱۱} اَمَا هَمِه یِتِه مَرْدیِ ای ریکِ ریکامیِ. اَمَا آدَمایِ راسگو ای هَسَمیِ؛ تی نوگَرِنِ هِیچِ وَختِ جاسوسِ نُونِه.»^{۱۲} یوسفِ وَشونِه بَئیه: «نا! شِمَا بيمونیِ اَمِه مِلْکِ شِنَاساییِ هاكِنین.»^{۱۳} وَشونِ جَوَابِ هَادَانِه: «اَمَا، تی نوگَرِنِ دِوازْدِه تا بِرَرمیِ، یِتِه مَرْدیِ ای ریکِ ریکا گنعانیِ مِلْکیِ دِلِه. آسا اَمِه کِچِیکِ بِرَارِ اَلَنِ اَمِه پیریِ وَرِ دَرِه، وَ یِتِه از اَمِه بِرَارنِ هَم دِ دَنیه.»^{۱۴} وَلیِ یوسفِ وَشونِه بَئیه: «هَمونِ گِه شِمَا بَئیمِه: شِمَا جاسوسنیِ!»^{۱۵} وَ هَینَجوریِ اِمْتَحانِ وَوننیِ: بِه جانِ فِرْعونِ قَسَمِ، تا شِمِه کِچِیکِ بِرَارِ هِیچِه نیه، هِیچِه ای جا دیرگا نَشوننیِ.^{۱۶} شِمِه مِینِ یِتِه رِه بَرَسانینِ تا شِمِه بِرَارِ هِیچِه بیارِه؛ شِمَا بَقیه زیندونیِ دِلِه

موئنی تا شیمه گب معلوم بوون و هارشیم راس گینی یا نا. وِلا، به جان فرعون قَسَم گه جاسوسی.»^{۱۷} یوسف سه روز دِشْتِه وِشونِه با هم زیندونی دِلِه دیم بدا.

^{۱۸} وِ سوّمین روز یوسف وِشونِه بُتِه: «هینی گه گِمه ره آنجام هادین تا زیئّه بَمونین، چون مَن خدای جا تَرَسِمِه: ^{۱۹} آگه شما راس گینی، یته از شما برارن زیندونی دِلِه گه شما دَرنی زیندونی بَمونِه و شما بَقیه بورین و شی خنواده ای وِسه گه وِشَنینه گَنم بورین. ^{۲۰} ولی وِنه شی کِچیک برار می وِر بیارین تا شیمه گب ثابت بوون و نَمیرین.» پَس هینجور هاگردنه. ^{۲۱} وِ همدیر بُتِه: «راس راسی گه اما دَر مورد شی برار تَقصیر کارمی. چون اون موَقه گه وی اماره الیماس کِرده، وی الیماس گوش نَدامی. آسا شه هین وَضِع دِچار بومی.» ^{۲۲} رِئوین جواب هادا: «مَگِه شَمار نِیمه هون ریکایی هَمرا هینجور نِکین گناه دارنه؟ ولی نِشَنسِنی! آسا وِنه وی خونی وِسه حساب پَس هادیم.» ^{۲۳} وِشون نئونِسینه گه یوسف وِشونی گب فَهَمینه، چون یته مِترجم وِشونی مین دَوِه. ^{۲۴} آزما یوسف وِشونی وِری جا دیرگا بورده و برمه هاگردنه. وِ وِشونی وِر دَگِرِسه و وِشونی هَمرا گب بَزو. آزما وِشونی دِلِه شَمعون بیتِه و وِشونی چِشی وِر زیندونی دِلِه دیم بدا. ^{۲۵} آزما دَستور هادا تا وِشونی کیسه ره گَنمی جا پَر هاکِن، وِ وِشونی پول وِشونی خَرجینی دِلِه پِلن و وِشونی راهی خرد و خِراک هادِن. وِ اونان دِشْتِه هین کارار وِشونی وِسه هاگردنه.

^{۲۶} آزما وِشون گَنم شی خَری سَر بار هاگردنه و اوچِه ای جا بوردنه. ^{۲۷} وِختی گه اِستراحتی وِسه هِرسانِه، یته آز وِشون شی خَرجین وا هاگردنه تا شی خَر خِراک هاده، بُتِه گه وی پول خَرجینی دِلِه دَرِه. ^{۲۸} پَس شی برارن بُتِه: «می پول مینه پَس هادانه؟ می پول ایچِه می خَرجینی دِلِه دَرِه.» آزما وِشونی دِل تَرسی جا تَب تَب دِکِتِه و لَرزی هَمرا همدیر هارشینه، بُتِه: «هین چی بَلایِه گه خدا اِمِه سَر دِ آرنه؟»

^{۲۹} وِختی گنعانی مِلکی دِلِه شی پیری وِر دَگِرِسنِه، دِشْتِه هر چی اِتفاق دِکِت وه ره، وی وِسه تَعریف هاگردنه بُتِه: ^{۳۰} «اون مَرَدی گه اون مِلکی حاکِم، اِمِه هَمرا تَتی ای هَمرا گب بَزو و خیال هاگردنه اما جاسوسی ای وِسه اوچِه بوردمی.» ^{۳۱} ولی اما وِره بُتِمی: «اما آدمای راسگویی هَسَمی و هیچ وَخت جاسوس نومی.» ^{۳۲} اما شی پیری دِوازده تا برارمی. یته آز اما دِ دَنیه و اِمِه کِچیک برار آلن اِمِه پیری وِر گنعانی مِلکی دِلِه دَرِه.» ^{۳۳} آزما اون مَرَدی گه اون مِلکی حاکم وه، اماره بُتِه: «از

ایچه فَهیمه گه راس گِینی، یته از شِمه برارن می وَر بَلین بَمونه وَ بَقیه گَنم بَیرین وَ شی خِنِواده ای وَر گه وَشَنینه بورین. ^{۳۴} آزما شی کِچیک برار می وَر بیارین تا دَنم گه جاسوس نینی وَ راس گِینی. آزما شِمه برار شِمار پَس دِمه وَ بَنینی هَین مِلکی دِله مامِله هاکنین.»

^{۳۵} وَختی وَشون شی خَرچینیشونه خالی کِرَدنه، بَنینه گه هَر کِدی می پول وی خَرچینی دِله دَره! وَختی وَشون وَ وَشونی پیر پول کیسه ایشونه بَنینه تیرسینه. ^{۳۶} وَ وَشونی پیر یعقوب وَشونه بُته: «شما می وَحیله ای داغ می دلی سَر بِشتنی. یوسف دِ دَنیه، شَمعون دِ دَنیه، وَ آلَن هَم خاینی بَنیامین بورین. دِشته هَین می سَر بيمو.» ^{۳۷} آزما رَتوین شی پیر بُته: «آگه وَره تی وَر نِگردانیمه می هر دتا ریکا ره بَکوش. وَره می دَس بَسپار وَ من وَره ای هَم تی وَر گِردامه.» ^{۳۸} وَلی یعقوب بُته: «می ریکا شِمه هَمرا اوجه نینه؛ چون وی برار بمرده وَ فقط وی بَمونسه. آگه هَین سَفری دِله گه شوننی یچی بَوون، مِنه پیرمرد غِصه ای هَمرا گوری دِله اِلنی.»

۴۳

برارنی دَومین سَفَر به مصر

^۱ اَفحطی هَمینجور کنعانی دِله ویشتر وونسه. ^۲ وَختی دِشته گَنمی گه مصری جا بیارد وَنه ره بَخاردنه، وَشونی پیر وَشونه بُته: «آی هَم بورین وَ اَقَدی خِراک اَمِسِه بَخَرینین.» ^۳ وَلی یهودا وَره بُته: «اون مَرَدی تَأکیدِ هَمرا اَماره هِشدار هادا، بُته: “آگه شِمه برار شِمه هَمرا دَنیووئه، مِنه نَوینی.” ^۴ آگه اَمه برار اَمه هَمرا بَرسانی، شومی وَ تی وَسه خِراک خَریمی. ^۵ وَلی آگه وَره نَرسانی، نَشومی، چون اون مَرَدی اَماره بُته: “آگه شِمه برار شِمه هَمرا دَنیووئه، مِنه نَوینی.” ^۶ یعقوب بُته: «چِه مِنه بَدی هاگردنی وَ اون مَرَدی ره بُتتی گه یت دِیتر برار دارنی؟» ^۷ وَشون بُتینه: «اون مَرَدی دَقتی هَمرا دَرباره اَمه وَ اَمه فامیلن اَمه جا پُرسیه وَ بُته: “شِمه پیر حَلا زِیئته؟ برار دِیتری هَم دارنی؟” اَمه وی سِوالا ره جِواب هادامی. اَز کِجه دِنِسمی گِنه: “شی برار هِیجه بیارین؟” ^۸ یهودا شی پیر یعقوب بُته: «ریکاره می هَمرا بَرسان گه پَرسیم وَ بوریم، تا زِیئه بَمونیم وَ نا اَمه بَمیریم، نا توو وَ نا اَمه وَحیله. ^۹ مَن وی سَلامتی ره ضِمانت کِمه. وَره میجا بَخاه. آگه وَره تی وَر نِگردانیمه وَ تی وَر نیاردِمه، وی تَقصیر تا اَبَد می گِردَن دَوون. ^{۱۰} چون آگه اَلی مَتَل نَوونِسمی، تا آلَن دِکش شیومی وَ ایمومی.»

۱۱ آزما وِشونی پیر یَعقوب وِشونِه بُتِه: «اگه راه دیتری دَنیه، پس هین کارِ هاکنین: رُمی ای خبَرین مَحصولی جا شی کیسه ای دِلِه بِلین، اَقَدی گتیرا و اَقَدی عَسَل و خِش بی عَطَر و مُرو پستِه و بادوم هم اون مَرَدی ای وِسِه هَدیه بَورین. ۱۲ شی هَمرا دِ برابر پول بَورین، و پولی گه شِمِه خِرجینی دِلِه دَوِه رِه ورِه پَس هادین. شاید اِشتیابه بَوِه وون. ۱۳ پَرسین شی بِرارِ هَم بَیرین و اون مَرَدی ای وَر دِگَر دین. ۱۴ خدای قَادِر مَطْلَقِ اون مَرَدی ای دِلِ رَحَم بیارِه تا شِمِه اون یَتا بِرار و بِنیامین شِمِه هَمرا بَرِسانه. وَلی اگه می وَچیلِه ای داغ خاینِه می دِلِ بَمونِه بِلِ بَمونِه. ۱۵ پَس وِشون هَدیه و دِ برابر پول و بِنیامین هَم شی هَمرا بَیتِنِه و پَرسانِه مَصری سِه بورَدِنِه، و یوسِفی وَر هِرِسانِه.

۱۶ وَختی یوسِف بِنیامین وِشونی هَمرا بَنیِه شی خِنِه ای پَشکارِ بُتِه: «هین مَرَد اِکِنِه خِنِه بَور و یَتِه حیوونی سَرِ بَورین و اونِه آمادِه هاکن، چون وِشون ظَهَر می هَمرا غذا خارِنِه. ۱۷ اون مَرَدی هَمونجور گه یوسِف ورِه بُت وِه هاکِرِدِه، و اون مَرَد اِکِنِه یوسِفی خِنِه بَورِدِه. ۱۸ وَلی یوسِفی بِرارن آز هِنیکِه وِشونِه یوسِفی خِنِه بَورِدِنِه یَتَرِسینِه، چون شی هَمرا بُتِنِه: «آمارِه به خاطر پولی گه اَوّلین گَش آمِه خِرجینی دِلِه بَشت ونِه ایجِه بیاردِنِه تا آمارِه حَمَلِه هاکِنِه و گِرِفَتار هاکِنِه و آمارِه شی بَرَدِه هاکِنِه و آمِه خَریشونِه هَم بَیرِه. ۱۹ پَس وِشون یوسِفی خِنِه ای پَشکاری وَر بورَدِنِه و خِنِه ای دَری وَر وی هَمرا هینجور گَب بَزونِه: ۲۰ «ای آقا، اَمّا اَوّلین گَش خِراکِ بَخَرینی وِسِه هِیجِه بیمومی. ۲۱ وَلی وَختی اوجِه ای گه خایِسمی اِستِراحتِ هاکنیم شی خِرجینیشونِه وا هاکِرِدمی، هر کِدیم شی پولِ هَمون قَدَر گه شِمَارِ هادا وِمی خِرجینی دِلِه بَنگِیتمی. اَسّا اونِه پَس بیاردِمی. ۲۲ وَ وِشترِ هَم پول بیاردِمی تا خِراکِ بَخَرینیم. نَتوَمی کِی آمِه پولِ آمِه خِرجینی دِلِه بَشتِه. ۲۳ وی بُتِه: «سَلَامَتِ ووئین؛ نَتَرِسین. شِمِه خِدا و شِمِه پیری خِدا اون پولِ شِمِنِه خِرجینی دِلِه بَشتِه، چون شِمِه پول می دَس بَرِسیه. ۲۴ آزما شَمعون وِشونی وَر دیرِگِ بیاردِه. ۲۵ اون مَرَدی وِشونِه یوسِفی خِنِه بَورِدِه و وِشونِه اَو هادا تا شی لینگِ بَشورِن و وِشونی خَریشونِه هَم واش هادا. ۲۵ وَ وِشون شی هَدیه ایشونِه آمادِه هاکِرِدِنِه تا ظَهَری سَرِ گه یوسِف اِنِه ورِه هادِن، چون بِشُئس ونِه گه اوجِه غذا خارِنِه.

۲۶ وَختی یوسِف خِنِه بیمو، هَدیه ایشون گه شی هَمرا داشتِنِه رِه وی وَر خِنِه دِلِه بیاردِنِه، وَ وی پَش تَعظیمِ هاکِرِدِنِه. ۲۷ یوسِف وِشونی حَالِ بَیُرسیه، بُتِه: «شِمِه پیر سَلَامَتِ، هَمون پیر مَرَدی گه وی گَب زوونی؟ حَلا وی زینِئِه؟»

۲۸ وِشون بُئیه: «تی نوگر امه پیر، زیئه و سَلامَت.» وَ شِی سَر وَل هاکِرْدِنه و تَعْظِیم هاکِرْدِنه. ۲۹ وَ یوسف سَر بَلَن هاکِرْدَه وَ شِی پَرار بِنیامین، گه وِشونی مار یِتّا وِه رِه بَنیّه، وَ بَپُرسیه: «هَین هَمون کِچِیک پَرار گه وِی باره مِنه بُئِی؟» وَ بِنیامین بُئِه: «مِی ریکا، خِدا تِرِه بَرگت هاده.» ۳۰ یوسف گه شِی پَراری بُئِینی جا خِیلی ناراحت بَوِه وِه، تُشِی هَمرا دیرگا بورْدَه تا یِجا پَرِمه هاکِرْدَنی وِسِه بَنگِیره. پَس شِی اِتا قِی دِلِه بورْدَه و اوجِه پَرِمه هاکِرْدَه. ۳۱ آزما شِی دِیم بَشورْدَه و دیرگا بِیمو و هَمونجور گه شِی دِم داشْتَه، بُئِه: «عَذا بیارین.» ۳۲ یوسفی وِسِه سیوا عَذا بَشْتِنه، وَ وِشونی وِسِه سیوا، اون مِصرینی گه وِی هَمرا عَذا خارْدِنه ای وِسِه هَم سیوا، چون مِصرین عِبرانی هَمرا عَذا نَخارْدِنه و وِشونی عَذا بَخارْدِنه بَد دِنِسِنه. ۳۳ وَ یوسفی پَرارن از گت تا کِچِیک وِی پَش هِنیشْتِنه، طَبِق وِشونی سِن، وَ وِشون تَعَجِبی هَمرا هَمْدِیر هارَشِینه. ۳۴ چون وِشونی سَهَم یوسفی سَفِرِه ای جا داوِنه، وَلِی بِنیامینی سَهَم پَنج برابر بَقِیه ای جا وِیشْتَر وِه. پَس وِشون وِی هَمرا بَخارْدِنه و کِیف هاکِرْدِنه.

۴۴

یوسف شِی پَرارن اِمْتِحان کِنه

آزما یوسف شِی خِینه ای پَشکار دَسْتور هادا، بُئِه: «هَین مَرْداکِیْنی خِرَجِینه تا اوجِه ای گه بَتِین بَوِرِن آذوقَه ای جا پَر هاکِن و هَر کِدیْمی پُول وِشونی خِرَجِینی دِلِه بَل. ۲ آزما مِی جام، هَمون نِقِرِه ای جام، کِچِیکترین پَراری خِرَجِینی دِلِه بَل، وِی گُئِمی پُولی هَمرا.» پَشکار اونچِی گه یوسف وِرِه بُت وِه رِه، هاکِرْدَه. ۳ صَب وَختی هَوا رووِشَن بَوِه، اون مَرْداکِیْن وِشونی خِرِیشونی هَمرا راهی هاکِرْدِنه. ۴ وَلِی خَلا شَهْری جا دور نَوِه وِنه گه یوسف شِی خِینه ای پَشکار بُئِه: «پَرس و اون مَرْداکِیْنی دِمال بور، وَختی وِشونَه بَرسی ای، وِشونَه بُو: ”چه خِبی ای جَوابِ بَدی ای هَمرا هادانی؟“ مِگِه هَین هَمون جامی نِیه گه مِی آقا اوْنی هَمرا نوش کِنه و اوْنی هَمرا فال گِیرنه؟ شِما هَین کاری هَمرا بَد کار هاکِرْدِنی.”

۱ وَختی پَشکار وِشونَه بَرسیه، هَمین گِبارِه وِشونَه بَزو. ۷ وَلِی پَرارن وِرِه بُئِه: «چه امه آقا هَینجور گِنه؟ خِدا نِکِنه، اَمّا تِی نوگِرِن هَینجور کاری هاکِرْد وِئِیم! ۸ اَمّا حَتّی پُولی گه شِی خِرَجِینی دِلِه بَنگِیْتِمِی رِه گِنعانی مِلْکی جا تِیسِه دِگِرْدانِیمِی؛ پَس چَتی مَمکِنه تِی آقایی خِینه ای جا نِقِرِه یا طِلا بَدِزِیم؟ ۹ جام هر کِسی وَر بَنگِیْتی وِرِه بَکوش، وَ اَمّا بَقِیه هَم آقایی نوگر وِومِی.» ۱۰ پَشکار بُئِه:

«خِلی خُب، هَمَنجور گه گنی بَوون. جام هر کسی وَر دَوَه، وی می نوگر وونه و شِما بقیه بی تَقصیرنی.»^{۱۱} پَس هر کِدیَم از وِشون عَجَلِه ای هَمرا شی خِرَجینِ بِنه ای سَر بَشْتِنه و هر کِدیَم شی خِرَجین وا هاگردنه.^{۱۲} آزما وی گتِ براری خِرَجینی جا شِرو به بَگِرَسَن هاگردِه تا کِچیک برارِ بَرَسِیه. وَ جامِ بِنیامینی خِرَجینی دِلِه بَنگیتِه.^{۱۳} آزما وِشون نارحَتی ای جا شی جِمه رِه جِرد هادانِه و هر کِدیَم شی خَر بار هاگردنه و شهری سِه دَگِرَسِنه.

^{۱۴} وختی گه یهودا و وی برارِن یوسفی خِنه بيمونه، یوسف حَلا اوجِه دَوَه. وِشون وی پش بِنه ای سَر دیم بَخاردنه.^{۱۵} یوسف وِشونِه بُتِه: «هین چی کاری وه هاگردنی؟ مَگه نئوننی گه می تَرَا آدم بَتَنه فالگیری ای هَمرا هِمه چیره بَفَهَمِه؟»^{۱۶} یهودا جَوَاب هادا: «شی آقارِه چی بُنیم، وَ چی جَوابی هادیم؟ چتی شی بی گناهی رِه ثابت هاکنیم؟ خِدا تی نوگرنی تَقصیر بَفَهَمِسِه. آسا اما شی آقایی نوگر وومی، هَم اما، هَم اونی گه جامِ ویجا بَنگیتنی.»^{۱۷} وَلی یوسف بُتِه: «خِدا نَکِنه مَن هینجور کاری هاکنیم! فقط اونیکه جام وی وَر بَنگیت بَوِه می نوگر وونه. وَلی شِما بقیه، شِما سَلامتی شی پیری وَر دَگِرَدین.»

^{۱۸} آزما یهودا وی وَر بورده و بُتِه: «می آقا، خواهش کِمِه بلی تی نوگر یچی ترِه بُتِه. وَ میجا عَصَبانی نَواش، چون توو خِیدِ فِرَعونی تَرَا هَسی.»^{۱۹} می آقا شی نوگرنی جا بَپَرَسِیه: «پیر یا برار دارنی؟»^{۲۰} وَ اما شی آقارِه جَوَاب هادامی: «اما یِتِه پیر پیر دارمی، وَ یِتِه جَوونِ برار گه وی پیری ای دورِه ای وَچَتِه. اون ریکا ئی برار بَمَرِدِه و وی شی ماری تنها ریکا ئِه گه بَمونِسِه، وَ وی پیر وِرِه دوس دارنه.»^{۲۱} آزما شی نوگرِن بُتی: «وِرِه می وَر بیارین تا شی چشی هَمرا وِرِه بَوِیَم.»^{۲۲} وَ اما شی آقارِه بُتیمی: «اون ریکا نَتَنه شی پیر وَل هاکنه، چون اگه شی پیر وَل هاکنه، وی پیر میرنه.»^{۲۳} وَلی توو شی نوگرِن بُتی: «تا شی کِچیک برار شی هَمرا نیارین، دِ مَنه نَوِیَنی.»^{۲۴} وختی تی نوگر، شی پیری وَر بوردمی، اونچی امِه آقا امارِه بُتِ وه رِه وِرِه بُتیمی.^{۲۵} آزما امِه پیر بُتِه: «آی هَم دَگِرَدین و اَقَدی آذوقِه اَمِنِه بَخَرینن.»^{۲۶} وَلی اما بُتیمی: «نَتَمی بوریم. فقط اگه امِه کِچیک برار امِه هَمرا بیه، شومی. چون نَتَمی اون مَرَدی رِه بَوینیم، مَگه اونگه امِه کِچیک برار امِه هَمرا دَوون.»^{۲۷} آزما تی نوگر امِه پیر امارِه بُتِه: «دِنی گه می زَنا دِتا ریکا میسِه دِنیا بیارده.»^{۲۸} یِتِه آز اوین می وَری جا بورده و بُتِمِه: «حتما وَحشی حیوونن اونِه بَخارده.» وَ آز اون موقِه دِ وِرِه نِیمِه.^{۲۹} اگه هین یِتّا رِه هَم میجا یَیرین و بِلایی وی سَر بیه، مَنه پیرمَرَدِ غِصّه ای هَمرا گوری دِلِه اِلِی.»^{۳۰} پَس اگه اَلَن تی نوگر شی

پیری وَر دَگردیم، وَ هَین جَوون آمه هَمرا دَنیوون، وَ آگه می پیر گه وی جان هَین ریکاکی جانی گش دَوَسه،^{۳۱} بَوینه گه ریکا دَنیه دَرجا میرنه. وَ تی نوگَرَن شی پیرمردی پیر غَصّه ای هَمرا گوری دِلّه خایینه پِلن.^{۳۲} تی نوگَر شی پیری وَر هَین جَوونی سَلامتی ره ضِمانت هاگردِمه، بُتِمه: ”آگه وِره تی وَر نَگردانیمه، وی تَقصیر تا آخرِ عمر می گِردَن دَوون!“^{۳۳} پَس آلن خواهِش کِمّه تی نوگَر مِن پِجای هَین جَوون بَمونَم وَ شی آقایی نوگَر ووئِم، وَ اون جَوون شی بِرارین هَمرا دَگردِه.^{۳۴} چُون چَتی بُتِمه شی پیری وَر دَگردَم آگه هَین جَوون می هَمرا دَنیوون؟ مِن نای بَتَین بَلایی گه می پیری سَر خایینه بیه ره نارمه.»

۴۵

یوسف شی بِرارِن گِنه مِن کیمه

۱ وَ یوسف نَبَنسَه اونانی پَش گه وی وَر إِساوِنه شِرّه دارِه، وَ دادی هَمرا بُته: «هَمِه ره می وَری جا دیرگا هاکنین!» پَس اون موقّه گه یوسف شی بِرارِن بُته مِن کیمه، هیچکی اوچه دَنیوه.^۲ وَ جوری پِلن بِرمه هاگردِه، مصرینی گه وی خِنه ای دِلّه دَونه بِشَنسَه. وَ هَین خَوَر فرعونِ خِنه ای آدَمی گوش بَرَسِه. یوسف شی بِرارِن بُته: «مِن یوسفِمِه! می پیر خلا زینَتِه؟» ولی وی بِرارِن نَبَنسَه وی جَواب هادِن، چُون یوسفی جا بَترسی وِنه.

۴ آزما یوسف شی بِرارِن بُته: «می نَزیکِ بیئِن.» وَشون هَم نَزیک بيمونه. آزما بُته: «مِن یوسفِمِه، شِمه بِرار، هَمونی گه وِره مصرین بروتی! ۵ وَ آسا پَریشون نَووئِن، وَ آز هَین گه مِنه ایچه بروتی شیجا عَصَبانی نَووئِن، چُون خِدا مِنه پِشتر بَرسانیه تا مَرَدنی جان حِفْظ هاکنیم. ۶ چونگه هَمین آلن هَم دِ سَاله گه قَحطی هَین مِلکِ بَیتِه وَ تا پَنج سال دِیَر هَم نا دَکاشَتَن دَرکارِه وَ نا بَتاشین. ۷ ولی خِدا مِنه پِشتر از شِما بَرسانیه تا شِمسه رُعی ای دِلّه نَسلی بِجا بِلّه وَ شِمَار سَالای سال زینَتِه دارِه. ۸ پَس هَین شِما نَونی گه مِنه هَیچه بَرسانینی بَلگی خِدا وه. وی مِنه فرعونِ پیر وَ وی خِنه ای دِشِته آدَمی آقا وَ دِشِته مصری مِلکی حاکِم هاگردِه. ۹ آسا عَجَلِه هاکنین وَ می پیری وَر بورین، وِره بُئِن: ”تی ریکا یوسف هَینجور گِنه: خِدا مِنه دِشِته مصری حاکِم هاگردِه. مَثَل نِکِن وَ می وَر بِره. ۱۰ توو وَ تی دِشِته تی وَجِله وَ نَوّه ایشون وَ دِشِته تی گَلّه وَ رِمه وَ هر چی گه دارنی، جوشنی مَنطِقَه ای دِلّه بَمون تا می نَزیکِ دَووئی. ۱۱ اوچه تی وِسّه تَهپِه ویمّه، چُون خلا پَنج سال قَحطی ای جا بَمونِسِه. نَکِنه توو وَ تی خِنه ای آدَمِن

و دِشْتِه تی گس و کار فقیر بووئین. «^{۱۲} آلن شِما شی چشی هَمرا وینی و می برار بنیامین هَم وینه گه راس راسی هَین مَنِمِه گه شِمِه هَمرا گب زَمِه. «^{۱۳} پَس می پیر دِشْتِه جِرمَتی گه مِصری دِلِه دارِمِه و هَر اونچی ای جا گه بَنیّی خَوَر هادین. وَ هَر چی زودتر می پیر هَیجِه بیارین.»^{۱۴} آزما یوسف، شی برار بنیامین گشه بَیتِه و هَمدیری هَمرا بِرمِه هاگردنه. «^{۱۵} وَ یوسف دِشْتِه شی برارنِ خِش هادا و بِرمِه هاگردِه. آزما وی برارن وی هَمرا گب بَزونِه.

^{۱۶} وَختی فِرعوئی کاخ خَوَر بَرَسِیَه گه یوسفی برارن بیمونه، فِرعون و دِشْتِه وی دَربارین همه خِشال بَوَنِه. «^{۱۷} فِرعون یوسف بَیتِه: «شی برارن بُو: «هَینجور هاکنین: شی حیوونن بار هاکنین و گنعانی ملکی دِلِه دَگردین، «^{۱۸} وَ پیر و شی خِنِه ای آدَمین بَیرین می وَر بیئین. مِصری خَبَرین رَمی رِه شِمار دِمِه تا اونی فِراووئی ای جا بَخارین.»^{۱۹} وَ توو یوسف مأموری گه وَشونِه بُئی: «هَینجور هاکنین: شِمِه زَناکِین و کِچیک وَچیلِه ای وَسِه مِصری جا آرابّه بَیرین و شی پیر بَیرین و بیئین. «^{۲۰} شی آسباب و آثابه ای دَرَوَن نووئین، چون دِشْتِه مِصری خَبَرین مَلک شِمَنِیَه.»

^{۲۱} پَس یَعقوبی ریک ریکا هَینجور هاگردنه: طَبَقِ فِرعوئی دَسْتور، یوسف وَشونِه آرابّه و راهی خِرد و خِراکِ هادا. «^{۲۲} هَر کِدیم آز وَشونِه یَدَس نُو جِمِه هادا، وَلی بنیامین سیصَد مِثقال نِقَرِه و پَنج دَس جِمِه هادا. «^{۲۳} وَ شی پیری وَسِه هَم هَینِنِه بَرسانیه: دَه تا خَر گه مِصری خَبَرین کالا وی سَر دَوِه، وَ دَه تا مادِه خَر گه وی سَر گَنَم و نون و شی پیری راهی خِرد و خِراکِ وَه دَوِه. «^{۲۴} آزما یوسف شی برارنِ راهی هاگردِه و وَشونی بورَدنی موقِه وَشونِه بُیتِه: «راه دِلِه هَمدیری هَمرا دَعوا نَکنین!»

^{۲۵} پَس وَشون مِصری جا دیرگا بیمونه، شی پیر یَعقوبی وَر گنعانی مَلک بورَدنه. «^{۲۶} وَ شی پیر بُیتِه: «یوسف خَلا زِیئَه! وی دِشْتِه مِصری حاکِم.» آزما یَعقوبی دِل ضَعف هاگردِه، چون وَشونی گب باوَر نَکِرِدِه. «^{۲۷} وَلی وَختی دِشْتِه گَبایی گه یوسف وَشونِه بُت وَه پیری وَسِه بُیتِه، وَ آرابّه هایي گه یوسف وی بیاردنی وَسِه بَرسانی وَه رِه بَیتِه، وَشونی پیر یَعقوب آي هَم جان بَیتِه. «^{۲۸} وَ یَعقوب بُیتِه: «هَین مِیسِه وَسَه گه می ریکا یوسف زِیئَه. شومِه و پِش آز بَمَرَدَن وَرِه ویمِه.»

۱ پَس يَعْقُوبُ هَر چي دَاشْتِه اَي هَمرا كُوچ هَاكِردِه، بِه يِئْرِشْبَع بَرَسِيه، وَ شَي
پير اِسْحاقِ خِدايِ وِسِه قِرَوُونِ ها هادا. ۲ وَ خِدا شُويِ روياهايِ دِلِه يَعْقُوبِ
ظَاهِر بَوِه وَ بُتِه: «يَعْقُوبُ! يَعْقُوبُ!» جِواب هادا: «بِفِرْمِه در خِدْمَتِ دَرْمِه!»
۳ خِدا بُتِه: «مِنْمِه خِدا، تِي پيري خِدا. مِصرِي بوردَنِي جا تِئِرس، چُون اوجِه تِرِه
گَتِ قَوْمِ كَمَّه. ۴ مِنْ شِه تِي هَمرا مِصرِي سِه اِمِه، وَ حَقِيقَتَن مِنْ شِه آيِ هَم تِرِه
گِردامِه. وَ يوسِفِ تِي بَمَرَدَنِي موقِه تِي چِش وَئِه.»

۵ آزما يَعْقُوبِ يِئْرِشْبَعِي جا راهي بَوِه، وَ يَعْقُوبِي رِيك رِيكا شَي پير وَ وَچِيلِه وَ شَي
رَنَّاكِنِ اَرابَّه اَي هَمرا گِه فِرْعَوْنِ وِي بيارَدَنِي وِسِه بَرَسَانِي وَه، بوردِنِه. ۶ وَ گَلِه وَ
دِشْتِه اَمواليِ رِه گِه گَنعانيِ مِلْكيِ دِلِه جَم هَاكِردِ وَنِه شَي هَمرا بِيئِنِه وَ يَعْقُوبِ وَ
دِشْتِه وِي نَسَلِ مِصرِي سِه بوردِنِه. ۷ يَعْقُوبِ شَي رِيك رِيكا وَ شَي كِيچَكِيجا وَ
ريكا نَوِه ايشونِه شَي هَمرا بوردِه، وِي دِشْتِه شَي نَسَلِ شَي هَمرا مِصرِي سِه
بوردِه.

